

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak; egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck, 180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

Ujabb gyűlölet-hullám öntötte el Hitler országát

Tragikus jövő előtt a német zsidóság!

A kiűldözés veszedelme lebeg Damokles kardként 500.000 zsidó felett

Meg kell dörzsölnünk a szemünket és tiszter is meg kell nézzük a naptári évet, amikor olvassuk, halljuk a németországi híreket. Hát lehetséges ez? A büszkén hirdett XX. század, amelynek elején úgy híhettük, hogy ez valóban a felvilágosodás, a nyugodt fejlődés, az emberi megértés és boldogulás százada lesz. Idáig jutott az első harmada végén? Lehet-e, emberi aggyal felmérhető-e az a rettenetes visszahullás a legsötétebb korok légkörébe, amit most nap mint nap észlelünk Németországban? Lehetséges-e, hogy a kultúra és civilizáció eme dicső korában, halálos remegéssel kell nézzen a jövőbe Európa közepén 500.000 ember, csak azért, mert zsidó anya szülte, mert egy öt-ezer éves kulturával, dicső múlttal és talán még másutt boldog jövővel rendelkező nép „más” mint a környező árja faj, amely beteges ninfomániával, önimádatlással és extázisos önzéssel csak pusztítani szeretné mindazt, ami nem német, ami nem az ő népét jelenti. És egy 60-70 milliós nép, amely állítólag egyik vezető nemzete a kulturvilágnak, 500.000 fehérbőrű, ugyanolyan kulturában nevelkedett, németül beszélő, derék, becsületes embert akar halálra kínozni. 1492-ben vallási örület, fanatizmus adta kezébe Ferdinánd spanyol királynak a korbácsot, amellyel 300.000 zsidót üldözött ki Spanyolországból. De azóta a fejlődés állítólag előbbre vitte az emberiséget. Hát kérdezzük: előbbre vitte? Azzal vitte előbbre talán, hogy most 300.000 ember helyett 500.000 zsidót akar Németország a világba üldözni?

Ott él halálos ijedtséggel szemében 500.000 németországi zsidó, akiket egy százszor számosabb, saját országában homogenen összefogásban élő nemzet akar megsemmisíteni. Hát olyan hatalom ez a szegény szerencsétlen német zsidóság, hogy ellene csak így tud védekezni a világ állítólag egyik legbátrabb népe? Száz német egy zsidó ellen. Száz organizált ember egy üldözött, szerencsétlen zsidó ellen.

Több mint két esztendeje, hogy Hitler ötvette a német nép vezetését. Azt hihette volna mindenki és úgy gondoltuk mi zsidók is, hogy a győzelmi mámor első lendületében kitombolja magát a zsidógyűlölet is. Ezzel szemben mit észlelünk most? Hogy még fokozódik a gyűlölet, bár már eddig is elvették csaknem minden életlehetőséget a zsidók elől. Már nincs semmi pozíciójuk a német életben. Elkérgették őket a bírósági ter-

mekből, el az orvosi hivatalától, nincs már német-zsidó hivatalnok és alig van már közöttük jómodu. Láthatják azt is, hogy mennek el lassankint, a fiatalság boldog örömmel int búcsút az öt gyűlölt „hazának”, és megy új életet keresni más népek közé, vagy Palesztinába. De ez még mind nem elég. Még mindig líheg a gyűlölet, még mindig tombol az örület. Nem lankad, nem pihen egy percig sem. Amely végiggyújtotta a világháboruban fél Európát amely a rheimsi székesegyházat ágyuzta az most ijedt fagyait-árusokra süti el a 42-es ágyukat. Szegény házalókat üldöz végig egy országon, szerencsétlen beteg zsidók ellen is szolgálatba állítja a brutalitás minden arzenálját és még a legnagyobb megpróbáltatás sincs kizárva a német zsidóság jövőjében.

Minden jel arra mutat, hogy teliesen ki akarja irtani a zsidókat a mai Németország. A „Stürmer”, uszításai, a lapok felhívásai, a hatóságok végzaturái arra engednek következtetni, hogy nem fogják tűrni az 500.000 zsidót Németországban. Új spanyol inkvizí-

ció előtt állunk, új üldözések előtt és ez még rettenetesebb lesz, mint a régi volt. mert akkor voltak még beígadott népek, az akkori gazdasági élet, a gyvén lakott Európa adott még lehetőséget arra, hogy keserves körülmények között is, de mégis menekülhessenek valamerre.

De most? Mi lesz most a szerencsétlen német zsidósággal? Haimeresztő hírek jönnek onnan, kátségbeeső jelenségek s mi csüggedten, bémultan, tagadva minden hűmáitást, hihetetlennek tartva a XX. százal létét, lessük a hihetlent, várujuk a legborzalmasabbat, ami embert érhet, hogy felmilió embernek kell majd kezébe venni a vándorbotot Európa kellős közepén. Abessziniában állítólag rabszolgakereskedelem van és ezért hadjáratot indít ellene a „civilizáció!”. Hát mennyivel humánusabb a rabszolgakereskedelem ott a legsötétebbnek tartott Afrikában, mint ez az üldözési düh Európában? Sötét és tragikus jövő előtt áll a német zsidóság és a kiűldözés Damokles kardként lebeg felettük.

A barna örület legujabb megnyilvánulásai

A frankfurti zsidóság tragédiája

A frankfurti zsidóság, amely a berlini után a legszámosabb és legtekintélyesebb egész Németországban, súlyos napokat él át: A legutóbbi hat hónapban, amióta Streicher „Stürmer”,-jének befolyása erősödött Frankfurt am Mainban, a zsidóság helyzete még rosszabb lett, mint Streicher igazi hazájában, Nürnbergben. Végig a legforgalmasabb utcákon hatalmas transparensok hirdetik: „A zsidók nem néptársak!.. A zsidóknak ki kell takarodni Frankfurtból!.. Frankfurt nem zsidó, hanem német város!.. Ezen kívül szisztematikusan dolgoznak azon, hogy minden üzletre kiírják „Deutsches Geschäft”, ami az árja kereskedők 80 %-ánál sikerült is. Ma már csak azok az árja kereskedők nem írják ezt ki, akiknek üzlete zsidó negyedekben van és akik zsidó vevőkre reflektálnak. A legtöbb vendéglőben és kávéházban az ajtókon a következő felirat éktelenkedik: „Zsidók, akik ezt a helységet látogatnák, kidobhatnak!..”, vagy „Zsidókat nem engedünk bel!..”, vagy „Zsidók nem kívánatosak!..”, de ami a legfelbőszítőbb, a következő: „Zsidóknak és kutyáknak tilos a bemenet!.. Egyis kávéházat, amely egy demokratikus érzelmi volt képviselőnek a tulajdona és zsidók

is látogatják, néhány nappal ezelőtt egy fehér autóval érkezett rohamosztagos csoport megtámadta és órákig a Horst Wessel dalfenekelték benne. A tulajdonos és a jelenlevő közönség nem tehetett egyebet, mint hallgatott és rettegveült helyén, míg a vihar elvonult. Teljesen és véglegesen kizárták a zsidókat a frankfurti nyilvános fürdőkből. Csak egyetlenegy magántulajdonban levő fürdőbe mehetnek, de ott is különböző keletlenkedésekkel állandóan zavariák őket. A zsidó kereskedők lehetőségei mindig szomorubbak. Alig keresik meg a létminimumot. A katolikus lakosság ellenzi a zsidóüldözést. De még a protestánsok között is vannak megértőbbek. Ellenben az ifjuság teljes mértékben hitleri elveket vall. Senkisémmert nyíltan felkémelni tiltakozó szavát a zsidóság kizásai ellen.

Halálbüntetést a zsidókra.

A „Frankfurter Zeitung”, szerint a „Nationalsozialistischen Parteikorrespondenz”, írja, hogy a legközelebb nem csak le kell

tartóztatni és bebörtönözni, hanem halálra is kell ítélni azokat a zsidókat, akik:

1. nem zsidókat vesznek házukba, mi: bérloket, vagy albérloket.
2. akik nemzsidó háziszemélyzetet tartanak.
3. akik orvost vagy ügyvédet nem árjákat vesznek igénybe.

Megtámadott zsidó hadirokkaniak.

Egyik berlini helységben megverték a zsidó hadirokkantakat is. SA legények voltak a támadók. A zsidó, volt frontkatonák gyüleseztek. A véletlen folytán a szomszédságban éppen egyik kerületi rohamosztag tartott ülést. A rohamosztagok, amikor megtudták, hogy a közelben volt zsidó front

katonák tartanak gyűlést, megtámadták a jelenlevőket. A zsidók legnagyobb része hadirokkant volt, akiket a legválogatottabb szidalmakkal illették. Amikor a zsidók tiltakoztak ellene, akkor székekkel, sörös poharakkal végül gumibotokkal ütötték őket. De a frontkatonák sem hagyták magukat, úgy, hogy végül egy formális harc fejlődött ki közöttük, amelynek számos könnyebb és súlyosabb sebesültje lett. Végül sikerült kiverni a rohamosztagokat és ezután lépett közbe a rendőrség. Érdekes és jellemző, hogy egyetlen rohamosztagost sem tartóztattak le, hanem 12 zsidót, azon a címen, hogy „megtámadták a rohamosztagokat..

Streicher uszításai tovább tolynak

A „Stürmer„ legutóbbi számaiban újból folytatja uszításait. „Zsidó gazságok„ címen megjelent cikkben többek között azt írja: „A zsidóknak ördög van a vérükben. És ez a vér követeli a gazságokat. Ezt a vért öseltől örökölte és követeli, hogy más fajukat megtámadjon!„ idéz hamis Talmud-citátumokat. Azután közöl zsidó neveket akik fagyalázást követtek el. Nem kímél nőket és gyermekeket sem. Azt is írja a Stürmer hogy egy Michael Früh nevű mannheimi zsidót a templomban vertek meg. Természetesen meg kell indokolja, hogy miképpen kerül egy nem-zsidó a zsinagógába. De erre is kitalál valami hajmeresztőt. „Bizonyára„ — írja a lap — „a zsidó becsapta és úgy gondolta, hogy a templomban meglágyul a szíve és ezért utánament. De ott a zsidó rátámadt„. Viszont az igazság az, hogy behatoltak a templomba a rohamosztagok és ott verekedést inscenáltak.

A lap különben teli van jelmondatokkal, amelyekben felhívja az olvasókat, hogy egy cseppet se engedjenek zsidógyűlöletükből.

Kép a berlini villamosról

A „Baseler Nationalzeitung„ írja és mint a Stürmer propagandájára jellemző képet adja. Egy szemelláthatólag súlyosan beteg és öreg zsidó nő száll fel a berlini villamosra. A nő alig áll a lábán és felkelti a

kalauz részvétét. Felkéri az ülő férfiakat, hogy valaki adja át a helyét. Már többen fel is akarnak kelni helyükről hogy átadják azt az asszonynak, amikor egy „jólöltözött„ ur stentori hangon a következőket kiáltja: — Mi lesz itt, zsidóknak nem kell leülni a német villamoskocsikban! Akik udvariasan helyet akartak adni, a felszólításra helyükön maradtak.

Reuter, a tőzsde berlini diktatorát is utóleríte a nemáriák sorsa

A berlini tőzsde előjárója és a német tőzsdeügynökök országos szervezetének elnöke volt Reuter, aki Hitler uralomra lépése után korlátlan ura lett a német tőzsdeéletnek. Legelső teendője volt elkergetni az összes zsidó tőzsdéseket és hallatlan nyomást és terrort fejtett ki annak érdekében, hogy a zsidókat forkretegye. Most őt magát is utóleríte a vérzet. Kiderült, hogy neki sincs árja nagymamája és ezért kizárták a berlini tőzsdéről és le kellett mondion valami mennyi tisztségéről Reuter eddigi tevékenysége számos zsidó élettragédiáját okozta. Sokszáz zsidót fosztott meg egyik napról a másikra kenyerétől. Sokan öngyilkosságot követtek el annakidején. Így 1933-ban Berlinben tíz tőzsdeügynök lett öngyilkos Reuter üldözései miatt.

A hangulat nemzeti szocialista-ellenes

Kétségtelen, hogy a kiújult zsidó-ellenes tüntetések levezetői akarnak lenni annak az atmoszférának, amelyet a súlyos gazdasági helyzet és a kormány erőszakos politika, állásfoglalása irritált ki a német népből. Berlin rendőrfőnökének hirtelen leváltása, a katolikus ellenállás egyre fokozottabb arányai, mind olyan jelenségek, amelyek azt bizonyítják, hogy valami súlyos belső zavar uralkodik ott és élesebben állanak egymással szemben az ellentétek, mint egykor. Az utóbbi napokban enyhültek a zsidóellenes tüntetések, de a zsidó üzleteken még mindig kinn vannak az izgató plakátok. Az új rendőrfőnök a „Völkischer Beobachter„ tudósítója előtt azt jelentette ki, hogy a tüntetések okai a zsidók voltak. Ez természetesen gonosz inszINUÁCIÓ, amely nem felel meg a tényeknek.

A katolikusok üldözése.

A Vatikán körében a legnagyobb aggodalommal fogadják a katolikus-ellenes megnyilvánulásokat. Lehetséges, hogy a pápa jegyzékét fog intézni Németországhoz ebben a kérdésben, amelyet a berlini pápai nuncius fog átnyújtani. Az összes katolikus templomokban a papok felolvasták az „Osservatore Romano„ pápai hivatalos lap július 15-i számában megjelent cikket, mel

a pápa álláspontját fejt ki a német hatóságok katolikus-ellenes magatartásával szemben. A Rajna mentén levő városokban napirenden vannak az összeütközések katolikus és nemzeti szocialista ifjúsági szervezetek között. Hitler kérelmetlen beállítottasága a katolikus egyházzal szemben, súlyos következményekkel fog járni, mert 500 millió katolikust fog a világon ellenségévé tenni.

Az angol frontharcosok nem koszoruznak meg náci-sirokat.

A hitleristák azt szerették volna, hogy az 1923-ik évben lefolyt náci-puccs halottainak sírját megkoszoruzzák a vendégségben levő angol frontharcosok. Ezek azonban kezeiken megtagadták ennek teljesítését. Münchenben a kirendelt SA. osztagok tettek le a sírokra koszorukat, de a közönség körében azt a hitet keltették, hogy a megkoszoruzást az angol delegáció végezte. Ez azonban nem felelt meg a tényeknek.

Betiltották a „Stürmert„ és a „Jüdische Rundschau„.

Streicher lapja, a hírhedt Stürmer a napokban éles támadást intézett egyes nemzeti szocialista vezetők ellen. Egyidejűleg a zsidóságról is minden képzeletet felül

muló triviális és pornografikus hangon írt. Hogy az intézkedés ne csak ezt az antiszemita lapot sújtja, a kormány betiltotta három hónapra a „Jüdische Rundschau„ is, a legnívósabb zsidó lapot, a cionisták nagy-szerű orgánumát. Később — a hírek szerint — a Stürmer betiltását visszavonták. Valószínűleg a visszavonás érdekében Hitler járt el, aki Streicher jóbarátja.

Münchmayer útja.

Köln környékén levő egyik gimnáziumban tartóztatták a katolikus iskola igazgatóját, mivel az nem akarta engedélyezni, hogy az iskola növendékei a püspöki vikarius rendelkezése szerint is megöltött Münchmayer lelkész vándor prédikációit meghallgassák. Münchmayer vándorpropagandista és birodalmi képviselő, régebben erkölcs elleni merénylet miatt el kellett hagynia a papi rendet, most nemzeti szocialista propagandista. Az igazgató intézkedése ellen nagy tömeg tüntetett az iskolaépület előtt ezért az igazgató védőőrzetbe kellett venni a rendőrségnek. Különben a hírhedt Münchmayernek a berni pernél is lett volna szerepe, de a német kormány nem engedte ki, mert nem akarta, hogy egy ilyen kompromittált személy képviselje a külföld előtt a náci ideológiát.

Megvont állampolgárságok és zsidó egyetemi tanárok elbocsátása.

A „Reichsanzeiger„ tovább közli azok neveit, akiket megfosztottak állampolgárságuktól. Wiesbadenben 61 Berlinben 27. Arnbergben 236. Magdeburgban 35 zsidót fosztottak meg újabban állampolgárságuktól. Ezek között rendszerint olyan „nem árja„ alattvalókról van szó, akik 1918 után szereztek meg állampolgárságukat. A kiutasítottak között van Otto Herz az egykori hallei egyetemi tanár is. A kiutasítottak között legtöbb olyan, aki nem is „keleti zsidó„ bevándorolt, hanem legtöbbje benszültött német-zsidó és számosan vannak olyanok is, akik a háború alatt a német hadsereg kötelékében a fronton harcoltak.

Prof. Martin Wolff nem tanít többé.

A berlini egyetemen évtizedekig tanította a magán és kereskedelmi jogot Martin Wolff egyetemi tanár, aki most a birodalmi közoktatásügyi miniszter rendelkezése értelmében el kellett hagynia tanszékét. Wolff a legkiválóbb német jogászok egyike volt és főbb kötetes munkája, amelyet a polgári jogról írt, tankönyve a német jogászvilágnak. Wolffot a berlini jogi fakultás legtehetségesebb előadójának ismerték, akinek előadására tödultak a hallgatók. Elbocsátásának egyetlen oka: hogy zsidó. Eltávolítását titokban tartják, aminthogy nem publikálták azok neveit, akiket az utóbbi időben csendben eltávolítottak. Jelenleg a berlini egyetem jogi fakultásán már csak egy zsidó tanít: Rabel, aki a polgári jog tanára.

Mi az „értékes film„ Berlinben.

Egy nagy berlini moziban „Peterson és Bendel„ néven svéd filmet játszanak, amelynek tárgya, hogy milyen lényeges különbségek vannak árjak és zsidók között. A főcenzurahivatal szerint ez az első külföldi film, amely azt a kitüntetést kapta, hogy „wertvoll„-nak deklarálták. A berlini lapok szerint a zsidók a moziban levő sötétség leple alatt erős tüntetést rendeztek. „Ugy látszik„ — írja a Völkischer Beobachter, „hogy a zsidók nem helyeslik a Harmadik Birodalom zsidó politikáját és ennek a viselkedésnek következményei kell legyenek. Nyomatékosan kell figyelmeztetni a zsidókat, hogy ezt nem tűrjük tovább. Örizzék meg a zsidók attól, hogy a mi ügyeinkbe beavatkozzanak, mert a német állam és nép ügyeihez semmi közük...

Megjegyzendő, hogy mi nem is hiszünk el, hogy a zsidók tüntettek volna a film ellen. Merő kitalálás az egész, a náci zsidó-ellenes propaganda egyik új raffinériája. És azt is feltételezzük, hogy a filmet nem Svédországban készítették, hanem a berlini stúdiókban. Az egész hühöt támadási célból inscenáltak a szerencsétlen németországi zsidóság ellen.

8 éve fennálló Schwartz Menyhértné

orth. zsidó leánynevelő intézete - internátusában

Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 8.

A beiratások folyamatban vannak. Növendékei a zsidó leánygimnáziumon kívül az összes iskolákat látogathatják. Az internátus a város legszebb helyén, minden iskolához közel, parkos, zárt udvarral rendelkezik. Bentlakó nyelv, zene és korrepetáló tanárnő. Állandó orvosi és tanárnői felügyelet. — Mérsékelt diák Kötöny referenciák. — Prospektus

mégis nagyon érdekes benne, az a kitétel, amely szerint jobb lett volna ha annak idején azonnal halálra ítélik Dreyfust, mert akkor nem került volna sor a rehabilitációra. Ez az! Ez az igazán tipikus német, ebben az egész férc-műben. Így csinálnak a németek. Mit kell kitenni magát a bíróságnak, hogy évek múltán egy emberről kiderüljön ártatlansága? Nem-e sokkal jobb és „praktischer“, ha egyszerűen a föld alá dugják. Onnan kiabáljon, ha tud. Ez a szász hivatalos szócsőnek a nézete. Ez a kiváló jogérzékéről tanuskodó megnyilatkozás. Meg kellett volna ölni Dreyfust, mert akkor nem állott volna védelmére Zola és nem győzött volna a demokrácia. Akkor rajtamaradt volna a zsidó kapitányon a hazaárulás vádja. Már pedig mit egy emberélet, mit szezernyi emberélet hitleréknek és erdélyi szócsővének, ha a zsidókat kompromittálni kell. Az egész zsidóságot! Ennek érdekében agyon kellett volna ütni Dreyfust, mert milyen kéjjel is lehetne írni, hogy a zsidó az hazaáruló. Ezért a gaz és gonosz beállításért még halála után is szívesen megölné Dreyfust, a sibiui németek „kiváló“ orgánuma...

Egy vendéglősné elégtétele

Akik azt hiszik, hogy a hitközségi harcok, amelyeket a sátmari főrabbi inscenál, nem vág existenciába, azoknak álljon tanulságul, hogy a careiben levő Sámuelnéféle ortodox kóser vendéglőt, annak idején „ászerolta“ Teitelbaum Joél főrabbi, mivel

olyan husból főzött, amelyet a szepinkai (szaploncai) főrabbi sakterje vágott. Humor rovatba illik inkább, amikor arról írunk, hogy nem megbízhatónak deklaráltak olyan sechitát, amelynek kóserisége minden kritikán feül áll. Ezzel a kóser és megbízhatóság fogalmait végzetesen kompromittálták Erdélyben a satui caddik és hívei. S hogy mennyire furcsa ez az egész harc, annak legjobb bizonyítéka, hogy egy vallásos zsidó elment a turci rabbihoz, aki a sátmari híve és megkérdezte, hogy lehet-e a carei vendéglőben, amelyben a szepinkai sakter husát szolgálják fel? A turci rabbi azt válaszolta, hogy a kiadott iszuri inkább „politikai“ tilalom, mint vallási. Ez egy újabb csodabogár. Tehát új, soha a világon nem létezett attrakciót ismerünk meg. A politikai iszuri. Amikor pedig az illető erősen kikelt az ellen, hogy ha nem kap egyenes választ, úgy saját maga fogja házában a metszői teendőket végezni, akkor végre kiderült, hogy a szepinkai és Horovitz-féle vágás kóser. Hála az Urnak, aki fölöttünk lakozik.

De ezen felül még más elégtételt is kapott Sámuelné, a carei ászerolt vendéglősné főztje, mint az iszuri kimondó főrabbi beszédin, aki évekkal ezelőtt özvegy lett, feleségül vette a napokban. Akik tudják azt, hogy Zimmetbaum Pinkász rabbiülnök, világszerte ismert nagy tudós kapacitás, aki chaszidikus körökben világlátásokban is tekintélyes, tudják csak igazán értékelni, hogy volt merészsége egy Teitelbaum Joél által „ászerolt“ vendéglősnét feleségül venni. Hát hogyan? Egy „neolog“ asszonyt vett el a tudós rabbi? Vagy az nem igaz.

amit a sátmari caddik hirdet? Mi úgy hiszünk és velünk együtt az egész erdélyi közvélemény, hogy kóseresebb a carei vendéglősné főztje, mint az iszuri kimondó főrabbi nem legnemesebb intenciói... A lényeg: a vendéglősné fényes elégtételt kapott. Szébbet nem is kaphatott volna. Erdély egyik legvallásosabb és legjámborabb tudósa vette nőül. Éljenek boldogan!...

Fürdőszoba berendezések,

fürdőkád, kazán, Fayence mosdók, closet csészék 1-a minőségben és mindennemű vasáruccikké jutányosan a

FERRUM S. A.

cégnél, Piața Mihai Viteazul No. 4-a.

TELEFON: 973

Az Iparbank a legutóbbi évben megkétszerezte alaptőkéjét, amely jelenleg 9000 fontot tesz ki. 1934-ben a tiszta nyereség 1190 font volt.

Mifráz Haifában elkészült Palesztina második üveggyára, amely ablaktáblákat fog gyártani. A társaság németországi és hollandiai vállalkozókból áll, akik ötezer font alaptőkével alakultak meg.

is Hadrianusnak, hanem Graeculusnak (görögöcske) nevezték. A gyermek mosolyogva hallgatta apja feddését, ha szülői jogon azt mondta neki:

— Ne bízzál a tudományokban, fiam és ne szeresd a görögöket... Álnok népesség... S ha messze földre szólitanának el tanácsadóid, ne hallgass rájuk... Am menj a barbárok ellen, ha a császár úgy kívánja, de ne menj keletre... Ne vonulj a zsidók szent városa ellen...

A gyermek megriadva nézett apjára, aztán kacagva szólt:

— Ha elmondanám mestereimnek, mivel fenyegetsz, mosolyognának. Odamegyek ahová a császár küld és ha magam volnék a császár, akkor is letörném Róma ellenségeit... A zsidók szent városát pedig, ha még fű áll benne kövön, elpusztítanám, új várost építenék a romjain és nevről nevezném el.

— Csak ezt ne tedd, fiam — szólt Hadrianus Afer szinte könyörögve — végzetes szerencsétlenség szakadna rád...

Hadrianus megdöbbenve nézett apjára. — Én már nem birom sokáig az életet — szólt a szenátor — de eszembe jut hogy mikor az isteni Titus alatt feldúlták a zsidók városát, egy öreg ember óva intett, nehogy az Aeliusok nevét kapcsolatba hozzák az ő istenükkel... Ugy-e, nem felejtetted el, fiam?

Hadrianus nevetve felelte:

— A kedvedért megteszem, apám.

Hadrianus császár 54 éves volt, mikor Judea ellen indult. Hatalma tetőpontján állott. Népe rajongott érte, a barbárok meghódoltak előtte. Csak Judea lázongott még. A császár a Titus idejéből megmaradt romokon, a szent város helyén katonai gyarmatot alapított s a szentély követőin oltárt építtetett Jupiternek. A gyarmatot a Hadrian-család előnevéről Aelia Capitolinának nevezte el. Apja intelmét már régen elfeledte. A zsidók nem bírták ki a római zsarnokságot. Bárköchba fegyverbe szólított mindenkit, akiben még volt zsidó szív és lélek és a megalázott nép oroszán módjára harcolt Julius Severus, a császár hadvezére ellen.

Jeruzsálem újra elesett. A győztes rómaiak vérbe folytatták a zendülést és a

zsidók vallási szokásait is fejvesztés terhe mellett tiltották el. A város megint élnemult, s csak itt-ott egy magányos házból hallatszott ki elfojtva a keserű óanat jajongása. Echo josvo...

A császár nem törődött Jeruzsálemmel. Alexandriában társalkodott tudós görög szofistákkal és a vérbe fojtott Jeruzsálem jajszáva nem ért el hozzá. Aelia Capitolina, az új Jeruzsálem állt és Hadrianus gyönyörű hajóán boldog elandalodással evezett fel a Nilus csöndes hábjain. De egyszerre forró láz verte ki testét. Orvosai megvizsgálták, ezer jóféle fűből főztek számára orvosságot, de Hadrianus egyre fogyott, arca mind sápadtabb lett. Nem találta örömét az egyiptomi táncosnőkben, nem az édes fuvolaszóban, sem a tudósok éleselméjű fejtegetéseiben.

— El, Athénbe — suttogta maga elé — templomot emelek Zeusnak... Ő majd meggyógyít...

Athén tomboló pompával fogadta. A Zeus-templom fölépült és a hizelgő görögök Hadrianust olimpiai istennek nevezték. De ereje mindjobban fogyott. Száz orvos és mágus állt betegágya körül, de nem tudtak rajta segíteni.

— Vissza Rómába — szólt a császár — ott születtem... ott gyógyulok meg...

Százezer rabszolga keze dolgozott tibasi márványpalotáján. Mikor a beteg császár a munkát nézegette, négy előkelő római támadt rá. A „jó és igazságos“ Hadrianus sem kerülhetette el a császárok sorsát. De az össeesküvéket lefegyverezték. A császár dühös ingerlékeny lett:

— Dobjátok őket a fenevadak elé!

A négy római az arénán vérzett el. Hálaistentiszteleteket rendeltek el egész Itáliában, de a császár egyre betegobb lett. Már csak árnyéka volt önmagának.

— Miért büntetsz, Jupiter — kiáltott fel szörnyű kinjaiban — nem emeltem templomot mindenütt neved tiszteletére?... Távoztasd el tőlem a rettenetes kinokat... Mégül a görög... Kifordul a gyomrom... Segítsetek mágusok, különben halastóba fojtatlak benneteket... Így pusztuljon el Publius Aelius Imperator Caesar Trajánus Hadrianus!... Segítsetek, átkozottak!...

A mágusok, orvosok tehetetlenül néztek a mondhatatlan kinok közt vergődő császárra...

— El Neapolisba — suttogta a császár rekedt hangon. — Bajae fürdőjébe... talán ott... talán meggyógyulok.

Éjszaka fátylafény mellett vitték gyalaghintójában az üvöltöző császárt. Ember így még nem szenvedett soha.

A nápolyi öböl vizét szellő sem borzolta. Csönd volt, csak a császári sátor körül örökös katonák léptei dobbantak meg.

A juliusi forráságban a császár nem tudott napok óta aludni. Tombolt, dühöngött, átkozódott. Mikor jön már a halál, mely megváltja kinjaitól?... Néha elgondolkodott, mit vétett, miért kell ennyit szenvednie?... Mivel bántotta meg Jupitert? Nem áldozott neki, nem emelte a legszebb templomot a főisten dicsőségére?

Nem tudott felelni. Csak sirt, nyögött fajgatott, hgy, hogy katonái sem bírták ki.

De egyszer mégis elaludt. Megtörte az örökös, kegyetlen virrasztás. És álmában sem talált nyugalmat. Orvosai reszketve álltak körülötte és dermedten hallgatták a császár öntudatlan sikoltozását.

— Menj, menj innen, vén zsidó!... Mit nézel rám?... Nem én döntöttem romba Hierosolyma városát... A dicső Titus tetete... Én a katonáimat telepíttettem oda... Aelia Capitolina... A te istened? Ó, jaj, apám mondta... Hát ezért?... Ezért!...

A császár vadul felnyitotta szemét.

— Hová tűnt az a vén zsidó?... Fogjátok meg! Verjétek láncba és hurcoljátok elém!...

Senki sem mozdult. Mindenki azt hitte, hogy Hadrianus megőrült.

— Nem birom tovább... — nyögte Hadrianus — vigyetek ki, hadd lássam a napot felkelni... utoljára... Hol kell fő Apollo?... Messze, keleten... Ott, ahol Judea állott... Ahol halomra ölték a zsidókat... Ó, apám... Igazad volt. Az én átkozott nevem, amellyel megaláztam a zsidók istenét...

Hadrianus Ab hó kilencedik napján lehelte ki lelkét.

Igy mondja el a zsidó legenda...

Dohányzók kedvence a NIVEA

mert az édeskés fogpaszta hatása nem kielégítő. Nekik az erősen illatos és frissítő NIVEA fogpaszta kell. Ez eltünteti igazán a kellemetlen dohányos szájszagot és biztos üdítő hatása van.

NIVEA

FOGPASZTÁT

Csak Lei 22 — a nagy tubus.

A világhírű magyarországi származású kalandor regénye...

Trebitsch Lincoln Kinából irt tiltakozó levelet, mert azzal vádolták a berni tárgyaláson, hogy igazolta Cion bölcsei jegyzőkönyvének valódiságát

Amíg egy zsidó fiú eljut odáig...

Hosszu évek kedvenc témája a nagy világlapoknak az a nagyvelésű élet, amelyet eddig futott be egy magyar-zsidó családból származó kalandor, akinek változatos életpályája egy vallási regényt felülmúló változatosságot mutat. Trebitsch Lincoln ez a kalandvágyó ember, akinek élete csúcspontját Angliában sikerült elérni. Trebitsch-Lincoln 1875-ben született, mint egy szegény zsidó tanító gyermeke. 25 esztendőskorában, miután teológiai ismereteket sajátított el, áttért a keresztény hitre és Amerikába vándorolt. Ott egy évre rá már prédikátora volt egy extrém vallási szektának. Nemsokára azonban botrányos viselkedése miatt ott hagyta az Újvilágot, áthajózott Európába és Angliában telepedett le 1903-ban már Appeldere község prédikátora volt. A nagy tehetségű embert megszerette a canterbury érsek és ennek a barátságának köszönhetően, hogy 1910-ben megválasztották az angol alsóház tagjának. De nem sokáig maradhatott ebben a pozíciójában, bár alminisztere is volt egyideig az akkori angol kormányban. Két év múlva súlyos afférokba keveredett és Romániába jött, ahol egy olajipari vállalat szolgálatát teljesített és mert itt sem volt szolgálatot teljesített és mert mint sem volt megbízható többévi fogházra ítélték. A háború befejeztével rövid ideig Csehszlovákiában élt, majd a híres 1920 évi Kapp-puccs idején Kapp tábornok sajtófőnöke volt. Trebitsch Lincoln ekkor már nem volt fiatalember, de kalandvágyó vére nem nyugodott és amikor a Kapp-puccsot leverték, menekülnie kellett. Előbb Afganisztánba ment, ahol Amanullah ellenfelének volt tanácsadója. De ezt a díszes állást is meguntta és Kinába ment, ahol elhagyta új keresztény vallását is a Buddha vallás örömeiben keresett vigaszt. Egy burmai kolostorban volt előbb és itt érte a hír, hogy fiát Angliában halálra ítélték. Az első gőzessel Londonba utazott, hogy megmentse fia életét, de az ítélet végrehajtása után néhány órával érkezett meg. Trebitsch Lincolnt, a világgalandort, nagyon megtörte az eset és visszament Kinába, a Buddha kolostorba. Itt él már évek óta és most egy szenzációs eset kapcsán újból felmerült a neve a világsajtóban.

Trebitsch Lincoln és Fleischhauer ezredes vallomása.

A híres berni per kapcsán, amikor az antiszemita vádak német igazolója többórás

beszédét tartotta, megemlítette azt is, hogy Trebitsch Lincoln is igazolta, hogy a „Cion bölcseinek jegyzőkönyve„ eredeti és nem fellelkezett meg annak közléséről sem, hogy ez a világgalandor, jelenleg Abbot Chao Kung néven egy buddhista kolostor szerzetese. Tibetben él most — és Fleischhauer arra is hivatkozott, hogy a Kapp-puccs ide-

Trebitsch Lincoln levele a tibeti kolostorból

A levél feje:

LEAGUE OF TRUTH

AZ IGAZSÁG LIGÁJA

Founded by Abbot Chao Kung

Alapította: Abbot Chao Kung

for: **TRUTH
JUSTICE
KINDNESS**

(itt középen két földgömb
kampóskeresztrel)

against: **LIES
IN JUSTICE
HATRED**

Az igazságért

Az igaztalan gyűlölet
ellen

EVERYWHERE AND IN EVERYTHING

Mindenhol és minden

Kedves Esra ur!

Nagybecsű levelét megkaptam. Mindekelőtt hálásan köszönöm, hogy felhívta a figyelmemet erre a *hajmeresztő* hazugságra, amelyet velem kapcsolatban közöltek. Kérem a következő nyilatkozatomat tudomású venni.

Nem ismerem Fleischhauer alezredes urat, soha nem láttam, sohasem találkoztam vele és azt sem tudom, hogy kicsoda.

De bármit is mondott vagy állított az alezredes, az hazugság. Szemszédett hazugság az, mintha én a „jegyzőkönyvek„ valódiságát bármikor is igazoltam volna, mert én még ehhez hasonlót sem állítottam sohasem. Nem tettem olyan megállapítást sem, amelyből erre következtetni lehetett volna. Éppen ellenkezőleg,

mindig azt állítottam, hogy ez egy gonosz és ügyetlen hamisítvány.

Mivel jelenleg nincsen módomban, hogy a nagynyilvánosság előtt megcáfoljam az állítást, kérem Önt, sziveskedjék közölni, hogy a magam részéről a „jegyzőkönyveket“ örült hamisítványnak tartottam minden

jéből személyesen is ismerte Trebitsch Lincolnt.

A kalandor tudomást szerez a hírről.

Nem olyan nagy a világ, hogy egy hír meg ne tudjon valaki a világ másik sarkában, ha azt akarják. És nem olyan fából faragták Trebitsch Lincolnt, hogy ne tudjon meg mindent, ami Európában folyik, főleg ha az vele van kapcsolatban. Így olvasta a Buddha-kolostor magányában az E. B. Esra szerkesztő kiadásában megjelenő shanghai újságot is, az „Israels Messenger“-t is, akik azonban tartotta annyira érdekesnek az ügyet, hogy külön levelet is írjon ebben az ügyben a láma-kolostorba.

A szerkesztő levele a következőképpen szólt:

Sanghai, Eina 1935 május 26.

Nagyságos Abbot Chao Kung Monk-9 Paradise

Mélyen tisztelt Abbot Kung ur!

— Felhívták figyelmemet több európai újságra, amelyekben az áll, hogy a berni per folyamán, amely a Cion bölcsei jegyzőkönyve körül folyt egy erfurti Fleischhauer ezredes azt mondta, hogy sokan igazolják a jegyzőkönyvek valódiságát. Többek között Ön is eme igazolók között van. Mivel ezt az állítást igazolni, vagy megcáfolni csak Ön tudja, alkalmat adok Önnek arra, hogy ezt a kijelentést vagy igazolja, vagy demantálja. Ter mérszetesen bármilyen irányu is legyen az Ön válasza azt publikálni fogom, mert itt olyan kérdéstről van szó, ami az olvasóközönséget nagyon érdekli: és ami az ügyre fontossággal bír.

mély tisztelettel
E. B. Esra

Erre a levélre nemsokára megkapta a választ a shanghai zsidó szerkesztő. A levél szenzációsan érdekes és itt szösz szerint közöljük:

kor, amit minden tisztességes, egyenes gondolkodású és elfogulatlan ember elismer. Feljogosítom Önt arra, hogy jelen soraimat a nyilvánosságra hozza.

Tisztelettel:
Chao Kung

Fddig a levél. Így fordult avilág ujra. Trebitsch Lincoln, a világ egyik legzseniálisabb kalandorja megszólalt a tibeti kolostorban, ahol a Buddha istenség felszentelt papja. Miután már volt keresztény pap és zsidó teológus. De minden változáson és életváltozaton át, megremegett a szive ott a kolostorban, amikor azt állították róla, hogy a zsidó nép árulója volna. Erélyesen utasítja vissza levelében ezt a gyanúsítást és talán felrémlett benne, egy dunántuli kis temető szomorú fejfája, amely alatt egy szegény zsidó tanító alussza örök álmát, az őt világrahozó zsidó anyával együtt, akik sohasem hitték volna, hogy fiuk egy buddhista kolostorban fok tiltakozni az ellen, hogy a zsidók nem esküdtek össze a világ ellen.

zsidók éppen olyan ártatlanok a „C-

on bölcseinek jegyzőkönyve" készítésében, mint amilyen ártatlanok abban, hogy Traubitsch Lincolnok is születnek a világra, akik elindulnak egy kis magyarországi falu-

ból, hogy amerikai misszionárius papságon, angol képviselősegen, Kapp-puccson keresztül egy tibeti buddha kolostorban kössön ki életük hajója...

A spanyol (Teitelbaum) szefárdok kiválása miatt

A kultuszminiszter kizárólag áskénázokból álló vezetőséget delegált a careii hitközség élére.

Az orth. Központi Iroda szerencsétlen politikájának következménye

Az a folyamat, amely évekkal ezelőtt megindult Erdélyben, most kezd mérges gyümölcsöt megérlelni. A sok veszekedés és folytonosan fokozott gyűlölködés nem is eredményezhet mást, mint ami be is következik lassankint minden egyes hitközségbe. És pedig: a kettéválás. Megoszlik majd az erdélyi vallásos zsidóság. Megoszlik majd két vagy még több hitközségbe és ezáltal az erők szétforgácsolódnak olyanná, hogy egyik hitközség sem lesz olyan életképes, amelyet a mai súlyos idők megkövetelnek. Anyagi és erkölcsi csődök lesznek a széjjel-huzások következményei minden egyes zsidó közületben, amelyet minden erővel szorongat széjjel az a terror, amelynek élén Szmár főrabija: Teitelbaum Joel és az erdélyi orth. Központi Iroda állanak.

Első áldozat: a carei hitközség. Ebben a hitközségben hallatlanul sok és értékes energia fecsérlődött el azáltal, hogy az orth. Iroda támogatásával a satmari főrabbi nem akarta kiengedni kezeiből a korlátlan uralmat régi hitközsége felett és minden eszközzel azon volt, hogyha ő már ott nem főrabbi, legalább exponense legyen ott az ur, akinek természetesen minden tekintetben ő dirigálhat. Ez az áldatlan harc ma már teljesen elfajult és a carei zsidó tömegek élet-ösztöne eruptív erővel küzdött a féktelen terror ellen, amely Szmarról és az Iroda részéről irányult ellene és erőfeszítését — sikerkoronázta.

Az új kinevezéssel kapcsolatban felmerült a kérdés, hogy miért nem kapott helyet a comisia interimareban egyetlen ugynevezett Teitelbaum-hívó sem? Egyszerű a válasz: ők már régen egy új ritusu hitközség alakítása ügyében járkálnak a minisztériumokban, amelyre az orth. Központi Iroda hozzájárulását és támogatását bíriák. Ők már régen, mint spanyol-szefárd hitközség akarnak Careiben tovább zsidó közösséget alkotni. Logikus volt tehát a minisztérium álláspontja, amikor úgy döntött, hogy akik új hitközséget akarnak, azok nem tartják szükségesnek és fontosnak, hogy a régi hitközség további életében résztvegyenek és annak sorsára és irányítására befolyást gyakoroljanak.

Ily módon nyomorítja meg elsősorban a hatósági beavatkozás igénybevételének egyoldalú támogatásával, másrészt a ma már súlytalan és senki által komolyan nem vett iszurokkal és kizárással az orth. Központi Iroda hitközségeinket. A carei-i eset a legszembetűnőbb példája annak, hogy az orth. Központi Iroda nem az erdélyi orthodoxia magasabb érdekeit tartja szem előtt hanem kicsinyes érdekeinek és az általa favorizált klikknek kedvéért nemcsak, hogy nem tartja összeférhetetlennek az orthodox hitközségek megosztódását, hanem azoknak egy csoportja érdekében hajlandó még más ritusba való beilleszkedése után is saját „védőszármáyai”, alatt valószínűleg a „hamisítatlan orthodoxia”, biztosítására minden erővel támogatni az orthodox szervezeti kereten kívül állókat is. Majon ilyennek vélték az

orthodoxia megteremtői, a hit zászlóit becsülettel lobogtatni, ahogy azt most itt a hivatalos orth. körök Erdélyben cselekszik? Nem hisszük!

Az előző comisia interimare működését azért is szüntette meg a miniszter, mert nem készítette elő kellőképpen a választást. A kultuszminiszter újabb ideiglenes bizottságot nevezett ki, természetesen most már az erőviszonyoknak megfelelően, nem a két frakcióból megosztva, hanem kizárólag olyanokból, akik szívvel-lélekkel Horovitz Ábris főrabbi hívei közé tartoznak és feltétlenül ki akarják vonni végleg hitközségüket a satmari főrabbi érdekköréből.

Ezzel a kinevezéssel bekövetkezett tehát az, hogy a minisztérium maga is hallgatólagosan tudomásul vette hogy csak olyan egyének választhatók a carei orth. hitközség élére, akik nincsenek kétféle véleményen a megválasztott főrabbit illetően és egyöntetű vonalvezetést kívánnak a hitközségben is. A minisztériumi kinevezés hallgatólagosan elismerte már, hogy

bekövetkezik a carei megosztódás is.

Be fog következni, mert be kell következnie! Nincs más kiút, mert hiszen a tüzet és vizet nem lehet összehangolni, hogy valami jó származzék belőle. Es ezúton is nyíltan kell hangoztatnunk azt, amit már sokszor megirtunk e lap hasábjain. Minden kettéválási momentum, amely most már komoly fordulathoz érkezett Careiben, Szmáron és egyebütt is egyedül és kizárólag annak a tekintet nélküli politikának tudható be, amelynek kezdeményezője, főiniciátora, lelke és irányítója Teitelbaum Joel satmari főrabbi és a cluji orth. Központi Iroda. Ő volt az, aki előre kijelentette, hogy nem nagy baj, ha az ő hível kettéválást hirdetnek Careiben, mert akármilyen ritus szerint is fogják nevezni magukat, akár occidentnek, vagy spanyol szefárdoknak ők mégis az erdélyi orthodoxia integráns részei lesznek, egyszer és mindenkorra. Ez a hit adja nekik az erőt a harchoz, ez teszi lehetővé, hogy a megosztás lassankint minden tekintetben megvalósuljon.

Az első: Carei. Így kell lenni ennek, mert a minisztérium is így fogja akarni. A régi comisia interimare feloszlásával és az új kinevezésével ezt dokumentálta. Ma már semmi sem áll utjában a kettéválásnak, ha csak az utolsó pillanatban fel nem ébred a Teitelbaum-párt és nem látja be, hogy nem történik semmi baj és nem fordul ki a világ a sarkából, ha elismerik Horovitz Ábist főrabbinak és nem okvetlenül és kizárólag a berbesti (lásd Teitelbaum Joel főrabbit) szerint akarnak idvezülni.

Különbö az újonnan kinevezett hitközséget vezető bizottság tagjai a következők: elnök: Weinberger Sámuel. tagok: Klein József, Róth Lipót, Áron Mór és Róth Lajos. Ez a bizottság fogja ezentúl vezetni a carei hitközséget és remélhető, hogy a törzs-hitközség minden kínos veszekedés és perlekedés, belső harc dacára a konszolidá-

ció útjára fog lépni és igazsága tudatában minden vonalon győzni is fog!

Új feladatok

A hitközség tagjaira új feladatok hárulnak. Ujak ezek a kötelességek és mégis régi. Minden erővel azon kell lenni, hogy konszolidálják a hitközséget minden vonalon. Most, amikor az új vezetőség ennvi harc után az ügyek élére állott, a súlyos kötelességek teljesítése minden egyes carei hitközségi tagnak olyan terhe, amelyet szívesen és örömmel vállalni kell, már csak azért is, hogy megmutassák, hogy nem csak fanatizált, elvakult emberek tudnak szívósan harcolni egy ügy érdekében, hanem azok is, akik szintén hittel hiszik, hogy úgy helyes és úgy hoz boldogulást a carei zsidóság számára a jövő, ha rendben dolgoznak a közös felvirágoztatása érdekében. Most, amikor a hitközség intézményei, a chevra stb. az új vezetőség ingerenciája alá került, támogatni kell a hitközség új vezetőségét, csak az ő sechitáját igénybevenni és minden irányban a jövő érdekében dolgozni.

Hatvan éves önzetlen hitközségi munkásság ünneplése Szmáron

Reiter Béla, a satmari hitközség által nosan ismert és közszeretetten álló disznökét meleg ünneplésben részesítette Szmár orthodox zsidósága. Az ünneplés egy kiváló, ősz zsidó férfit ért, annak a régi derék törzsnek egyik ritka példáját, aki nek puritánságán, békeszereteten, vallásosságán és becsületességén épült fel a kulturorthodoxiának az a kisdud, de nagyértékű csoportja, amely disze, szerencsése és büszkesége volt hosszú évtizedekig az e területei élő zsidóságnak. Reiter Béla ebből a mindtrikább eltűnő nagyszerű értékű zsidóságból van közöttünk, hogy hirdesse a régi idők szépségeit, amikor még nem a viták és a széjjel-huzás, hanem az összetartás és konstruktív építés volt a satmari zsidóság célja. A nagy építők közé tartozik Reiter Béla, aki 60 évvel ezelőtt kezdte közéleti pályáját, mint a hitközség iskolaszéki pénztárosa. Azóta két emberöltő telt el és szellemi és testi erejének frissességében él családja körében Reiter Béla, embertársainak osztatlan szeretetétől övezve. 1900-tól 1921-ig, mint hitközségének alelnöke, majd elnöke működött és mindenkor kivette részét a köz munkájában. A Talmud-Tóra intézmény kiépítése, a Machziké-Tóra egylet megalapítása körül elévülhetetlen érdemei vannak.

A ritka évforduló alkalmából a hitközség testülete összeült, Reiter Béla érdemeit jegyzőkönyvben megörökítette és elhatározta, hogy meleg szertetéről biztosítja a jubiléumot. A küldöttség Grósz Dávid hitközségi elnökből, dr. Stern Mór hitközségi ügyészből és Sugár Henrik iskolaigazgatóból állott. Grósz Dávid beszédben méltatta Reiter Béla kiváló egyéniségét, akinek a satmari zsidóság el nem muló háláját tolmácsolta és felolvasta a diszgyűlés jegyzőkönyvi kivonatát. Egyidejűleg közölték fiával, Reiter Viktorral hogy id. Reiter Mór helyébe iskolaszéki elnöknek választották meg.

Reiter Béla meghatótt szavakkal mondott köszönetet és kijelentette, hogy egész életében önzetlenül dogozott a köznek, anélkül, hogy címeket, vagy kitüntetésekét hárított volna.

A patriarchalis korban levő kiváló embert sokan keresték fel ez alkalommal jó kívánságaikkal, valamint nyomdokain haladó két fiát, ifj. Reiter Mór bankigazgatót, aki minden tekintetben fenntartja azt a nimbust, amely atyját a közéletben körülveszi és fiatalabb fiát Reiter Vikort.

Lapunk szerkesztősége ezúton fejezi ki jó kívánságait Reiter Béla disznöknek és kívánjuk, hogy a Mindenható még számos évig tartsa meg hozzátartozói és az egész zsidóság javára.

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tammuz 25. Julius 26.

Szombat: Tammuz 26. Julius 27.

Heti szidra: מות ומסעי

Heti haftora: שמעו דבר ה' מר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8'00

gyertyagyújtás 8'05

Istentisztelet kezdete 8'10.

Szombat befejezése 9'00.

Máramarosi nyomorkép

Hétköznap sehakalj -- szombaton majci

Lapunk egyik hve beszélte el a napokban és le kell írjuk, mint a maramuresi zsidóság körképét. Aki elmondotta nekünk, hetekig üzleti uton járt Máramaros megyében. És utja során látta, azt a kiáltó nagy nyomort, amely ebben a zsidólakta helyen úgy rányomja bélyegét az életre. Az a nyomor, amely túlnő nemcsak a jól szituált középosztály, hanem a rendesen kereső proletár képzeleten is. És nem hosszú tanulmányok keretében kell ezt megtárgyalnunk, mert egyetlen villanás többet beszél erről a nagy szegénységről, mint egy 600 oldalas könyv. És ezt a „villanást“, mondotta el nekünk olvasónk. Egyik kis faluban járt és az izzó nap hevében az uccán kis pajeszos gyereket talált, aki a porban játszik, rongyosan, mezít-láb és sovány kis arcából csak értelmes két fekete szeme világít ki.

Ahogy már szokás az ilyen kis zsidó gyerekekkel szemben, megkérdi tőle:

— Milyen brochet kell mondani a ke nyérre? — mire a kisfiú ártatlan tudatlanságában szívet szaggatóan adta meg rá a választ:

— Hétköznap sehakalj, szombaton majci, — ami érthetőbbé téve azt jelenti, hogy egész héten át a maramuresi zsidó gyermek májlet kap, amire azt az áldást mondják, hogy „sehakalj“, míg kenyérhez csak szombaton jut, amire a rendes „majci“, mondják. Értjük ezt zsidó testvérek? A zsidó gyerek nem is tudja ott elképzelni, hogy egy közönséges kedden, vagy csütörtökön is lehet „majci“, csinálni — hogy lehet kenyeret enni. Neki nem lehet enni — mert nincs. Nincs a maramuresi zsidónak annyi kereseti lehetősége, hogy kenyeret adjon csemetéjének. Legfeljebb ha szombaton ad neki. De hétköznap májlet kívül, nincs neki mit enni. Ezért nem tudja a szegény kis sovány mezít-láb gyerekek, hogy lehet kenyérre hétköznap is brochet csinálni. Szegény gyerek... és szegény maramuresi zsidó testvérünk. Kiáltó pillanat kép ez, sok vaskos kötet adatánál... Egy infernális zsidó-nyomor körképe.

Használjon rendszeresen
kellemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja minden-
nemű járványos és fertőző betegségektől

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZURMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

— Az angol volt frontkatonák delegációja meglátogatta az osztrák zsidó frontarcosokat. Colonel S. W. H. Ashwanden és J. B. Brunel Cohen őrnagy július 10-én látogatást tettek az osztrák zsidó frontarcosoknál, azok hivatali helységében. Friedman volt kapitány üdvözölte elsőknek a vendégeket. Stiassny főhadnagy angol nyelven köszöntötte őket, mire Ashwanden ezredes tolmácsolta az angol volt frontarcosok üdvözlését az osztrák zsidó volt frontkatonáknak. A British Legion nem ismer faji vagy vallási különbségeket. Ily értelemben beszélt Cohen őrnagy is és kiemelte, hogy tizenöt éve kincstárnoka az angol frontkatonák szervezetének és büszke arra, hogy angol és zsidó. Reményének adott kifejezést, épen úgy, mint Ashwanden ezredes, hogy ez a közeledés a megértés jegyében folyik és az államok és felekezetek közötti harmonikus békének alapját rakja le.

— A prágai Haggi bor lett Csehszlovákia vízipóló bajnoka. Junius 11-én a Barandov stadionban került eldöntésre a cseh szlovákiai vízipóló csapatok bajnoksága. Hat évi szünet után ismét a prágai Haggi bor sportklub lett a bajnok. Egyöntetű vélemény szerint az összes csapatok között a Haggi bor volt a legjobb. A legerősebb ellenfelei a Sparta CPE és az A. P. K. voltak.

— A Berthold Jakob-féle emberrablás ügyében összeült egy londoni vizsgálóbizottság. Egy jogászokból álló bizottság ült össze nemrégiben, hogy bevizsgálja azt az emberrablást, amelynek áldozata Berthold Jakob emigráns német újságíró volt. A bizottság elnöke Hector Hughes királyi tanácsos volt és a bizottság a Caxton Hallban ülésezett. A bizottság tagjai voltak: Eari of Listvel, Pritt, Priestley, Miss Royden Cocks és Mrs. Chesterton. Tanuk voltak: Lessing professzor, Max Braun és Berthold Jakob felesége. Jakobné a kihallgatás alatt súlyos sírógörcsöket kapott és ezért félbe kellett szakítani az ülést. A bizottság permanenciában marad és egy min denre kiterjedő összefüggő jelentést készít. A munkálatokat támogatja a birminghami püspök és Haldane lord, valamint számos parlamenti képviselő.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Togal-tabletta. Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszeriarban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

— Az algiri pogrom résztvevőit elítélték. Algirből jelentik: Az 1934. augusztusában Constantineben lefolyt véres zsidó ellenes megnyilatkozások bűnöseinek egy része csak most kapta meg méltó büntetését. Számos arabot, akiknek bűnösségét minden kétséget kizáróan megállapították, különböző börtönbüntetéssel sújtották. A constantinei és szomszéd városbeli pogromoknál 28 embert öltek meg és 40 személy megsebesült. Az anyagi kárt 70 millió francia frankra becsülték. A vizsgálatot 144 arab ellen folytatták. A pogrom abból a kósa hírből származott, amely szerint egy zsidó katona megszenstelenített volna egy mohamedán mosét. A hírről később bebizonyult, hogy nem felelt meg a valóságnak.

Nagyáharításhoz legkiválóbb festékek, padlólakkok, zománcfestékek, parkettaszta, falporolók, keféseprűk, ecsetek, háztartási cikkek, magasfény, legjobb butortisztító és „express“ poloskairtó legolcsóbban.

STERN S. ENDRE cégnél, str. Nic. Iorg5 10. Telefon: 478
Cimre különösen kérem ügyelni!

— Az osztrák antiszemizmus. Wolfsbergben (Karintia) pályázatot hirdettek egy városi hivatal vezetői állásra. A pályázatban azt írták, hogy szükséges a „deutsch-arische Abstammung“ igazolása. A klagenfurti zsidó hitközség beadványt intézett a karintiai kormányzósághoz, amelyben kérte, hogy ezt a kitélt hagyassa el a pályázatból. A Landeshauptmannschaft Kärnten eleget tett a kérésnek, azzal az indokolással, hogy nem engedhető meg az, hogy Ausztriában ilyen disztinkciókat tegyenek az állampolgárok között. Praktikus haszna ennek a tiltakozásnak nincs, mert nem vennének fel amugy sem zsidót, de elvi feletőségű az osztrák felsőbb hatóság döntése.

* Férjhez adnám csinos, művelt leányomat, ki önálló üzlettel és komplett be-rendezett 3 szobás lakással rendelkezik. 30 éven felüli orthodox, intelligens fiatal-emberek adják le címüket „Külföldi“ jel-ge alatt. Sadchent díjazok.

— Ismét zsidóellenes tüntetések Algirban. Algirből jelentik: Oran kerületben levő Tiaret városban két politikai párt között összeütközésre került a sor. Az egyik párt zsidóellenes beállítottságú és ennek eredményeképpen súlyos zsidóellenes kilengések történtek. Egy zsidó a támadás alkalmából revolverét használta. Egy ember súlyosan, egy pedig könnyebben megsebesült. A rendet a rendőrség állította helyre.

— Strassburgban új zsidókórház létesült. A hatóságok és vezető zsidó személyiségek jelenlétében avatták fel az új strassburgi zsidó kórházat, amelyet a Hadassah nőszervezet létesített. A francia-állam a kórház berendezési költségeihez fél millió frankkal járult hozzá.

* Jólmeneteli üzletbe vagy üzembe 200.000 leiel mint aktiv munkatárs társul-nék. Cim a kiadóban.

— Krausz baia-marei főrabbi diadal-utja Bukovinában. A baia-mareiek kedvelt és szeretett főrabbija, fia esküvőjére Storojinecbe utazott. Ez alkalommal számos nagy hitközség, így a cernauti, radauti sireti hitközségek felkérték, hogy tartson náluk szónoklatokat, amely kérésnek a főrabbi eleget is tett. Így Cernautiban óriási közönség jelenlétében fejtegette a tradícióhú zsidóság eszményét, a Tóra szeretetét. Radautiban és Sireten is beszélt. Nem hivatalos hírek szerint szó van arról, hogy Krausz főrabbit meghívják a cerna-uti főrabbi szék elfoglalására, amely nagy kihatással volna arra, hogy a nagy buko-vinai főváros zsidósága vallásos irányban fejlődjék.

Kérjük mindenütt az
»ALBA-IULIA«
anliszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó
és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant
Gyártja:
Breckner János r.f.
Alba-Iulia

Május 15-én megnyílt Bikszád gyógyfürdő (Romania Karisbadja)

avalva híres orvostanároktól az összes gyomor, bél, epekő, cukor, máj, hólyag, prostata és gégefő megbetegedéseknél.

Rendkívül olcsó szoba és étkezési árak

Külföldieknek ingyen fürdővizum A CFR vonalain 50 %-os kedvezmény. A halmeui Salamon bérlő a fürdő vendéglője. — Strandfürdő, szénsavas, sós, kénmáj és ásványvíz fürdők, inhalatorium és hydroterápia. Prospektust készséggel küld a fürdő BICSAD (iudețul Satu-Mare) Telefon: Satumaren 241. Biesadon 6

— **Diszsihelyet adományozott Velky Kikinda zsidósága elhunyt kiváló tanítójának, Richtman Ferencet**, a velky-kikindai zsidó népiskolának 33 évén át volt tanítóját vasárnap temették el óriási részvétel mellett. A gyászszertartást Löw Manó rabbi helyettes végezte, aki emelkedett szellemi beszédben méltatta az elhunyt kiváló tanító érdemeit. A Szentegyház nevében, amelynek évtizedekig titkára volt, Freund Leó főgimnáziumi tanár bucsuztatta a volt tanítványok nevében Deák Zoltán biztosi-tási igazgató tartott bucsuztatót. Óriási tömeg kísérte a temetőbe, ahol a Szentegyház által adományozott diszsihelyen temették el Richtman Ferencet, kit négy leánya és fivére dr. Biró Mór budapesti orvos siratják. Erdemesnek tartjuk megemlíteni hogy halálos ágyán még végignézte Laura leányának esküvőjét W. L.

— **Brünnben lesz a Makkabi világkongresszus.** London. A Makkabi világszervezet executívája elhatározta, hogy a Makkabi világkongresszust szeptember 11—14-re hívja össze Brünnben. A kongresszusnak rendkívül nagy a jelentősége a zsidó sport jövője szempontjából, már csak azért is, mert az utolsó két évben rendkívül megnövekedett a hozzája csatlakozott sportszervezetek száma és tengerentúli országokban is van sok híve. A területi kiterjedéssel együtt a feladatok is megnövekedtek. Míg az első években legfontosabb volt a sportszervezetek megszervezése, addig azóta elsőrendű nevelési faktorrá nőtte ki magát. Többek között a feladatok megnövekedtek azzal is, hogy a sportszerű neveléshez szükséges tréning kérdése is nagyfontosságú lett, a makkabiánusok telepítése Palesztinában és egy önálló kolónia létesítése (Kfar Hamakkabi). Ezenkívül a makkabiádok rendezése is főfeladata és egyetlen reprezentánsa a zsidó nemzeti sportnak. Egy testnevelési főiskola megszervezése is egyik sürgős feladata a Makkabi világszervezetnek. Ezekkel a kérdésekkel fog foglalkozni a Makkabi kongresszus, amelyen a legtöbb európai és tengerentúli ország is részt fog venni. Elnökkölni Lord Melchett fog, mint a világszövetség elnöke.

— **Egy évre ítélték egy lengyel huligánt.** Plotzban nemrégiben folyt le annak a négy huligánnak a pere, akiket azzal gyanúsítottak, hogy a „Brith Hachaja” revizionista szervezet tagját Sindel Joskowitzot meggyilkolták. A vádlottak közül hármat felmentettek és egyet elítélték egy esztendei börtönre.

Penzio WEISS

ABBZIA (Italia)

(ezelőtt Laurana) ortodox KOSER családi ház minden komorttal.

Elismerten kitűnő konyha

Napi penzió 20 lírától

— **A György király erdő akció megkezdése.** London. 600 személy jelenlétében kezdődött a Guildhallban a György-király akció Lord Melchett vezetésével, egyidejűleg nagyszabású bankett is volt, amelyen Melchett lord rendkívül érdekes beszédet tartott, amelynek lényege volt, hogy remélhető rövidesen egy millió zsidó letelepülő lesz Palesztinában. Sir Herbert Samuel az angol zsidóság együttérzését tolmácsolta a királyi pár jubileumával és ezüstkodalmával kapcsolatban. A brit zsidóságnak különös érdekei vannak Palesztinában. Nem mond el titkot, amikor kijelenti, hogy ő volt az első, aki amikor Törökország belépett mint hadviselő fél a világháborúba, felvetette Palesztina jövőjének kérdését az angol kabinetben és azonnal ama nézetének adott kifejezést, hogy annak zsidó otthonnak kell lenni, angol szuverenitással. Végül az innep legfőbb célját, az erdőültetés megkezdését jelenti be. Leírja útját Dan Bersébáig, ahol azt látta, semmisen hiányzik jobban Palesztinában, mint erdő. Chaim Weizman beszédében kijelentette, hogy örökre emlékezetes lesz a zsidóság történetében az, hogy Palesztina felépítése György király uralma alatt indult meg. Nahum Sokolow is azt hangoztatta, hogy mennyire fontos Palesztinában az erdő és milyen névmegőrkítés lesz a királyi párnak az erdőültetés. Brodetsky professzor beszédében vázolta a Nemzeti Alap megalapításának történetét. A gyűlésnek és bankettnek nagy erkölcsi és anyagi sikere volt.

Anyának, bobának

Stöfen

szappan a legjobb

— **A mufti erős aktivitásba kezdett.** Az arab-palesztinai párt, amelynek tagjai a mufti híveiből kerül ki, elhatározta, hogy Londonban egy propaganda irodát létesít. Az iroda célja lesz, hogy a londoni politikai köröket arab-barát felfogásra befolyásolja. Az iroda vezetője Dsemal Husseini lesz. A mufti különben egy palesztinai propaganda utra készül, hogy az arabokat lebeszélje földjeiknek zsidók részére való eladásáról. Amint szokta, a jelenlevőktől a moséban esküt vesz ki, hogy nem adnák el földet zsidóknak.

— **A Mizrahi részt akar venni a sejmválasztásokon.** Megirtuk annak idején, hogy a lengyelországi klallcionisták elhatározták Varsóban, hogy tekintettel az új igazságtalan választási törvényre nem vesznek részt a sejm-választásokon. Ezzel szemben a Mizrahi elhatározta, hogy felszólít minden zsidó polgári pártot, hogy készítsenek egy közös zsidó választási listát. Valószínű, hogy az általános cionisták közös komitéja is megváltoztatja elhatározását. Ez esetben a sejm választásokra jelöltként tekintetbe jöhetnek Hartglass dr., dr. Rosmarin és Rubinstein. A szenátusba dr. Thon főrabbi és Prof. Schorr főrabbi.

— **A hollandi trónörökös nő nem ment el egy nemzeti szocialista ünnepségre.** Julianna holland trónörökös nőt, július végére meghívta Wied herceg, a holland királyi család rokona, hogy fiának keresztelőjén vegyen részt, amelyet Dierdorffban (Németország) tartanak meg. Wied herceget, mint szenvedélyes nemzeti szocialistát ismerik, aki hallatlanul gyűlöli a zsidókat és ezért a holland közvélemény nem fogadta kitörő örömmel a meghívást, hanem inkább vegyes érzelmekkel. A hollandiai újságok ezután közölték, hogy Julianna trónörökös nő egészségi állapota nem engedi meg, hogy az ünnepségen részt vegyen Hollandiában, azonban tudják, hogy az ilyen „indispozíciók” mögött mi van és inkább a Wied hercegi család politikai beállítottsága az oka Julianna távolmaradásának. A „Haagsche Courant” tudósítója részt vett a dierdorffi ünnepségen és lapjában a következő képet festi a városkáról. A helység bejáratánál hatalmas transparenseken a következő feliratok diszelegnek: — A zsidók a hazugságok mesterei! Parasztok, óvakodjatok a zsidóktól, mert azok a német nép megrontói! Mire a hollandi lap tudósító a következő megjegyzést fűzi a látottakhoz: „Mi hollandok örvendhetünk, hogy a trónörökös nőt nem volt ott és ezzel megkímélték attól, hogy ezeket az utálatos feliratokat saját szemével láthassa, mert azok bizonyára kellemetlenül érintették volna érzéseit.

— **A nemzeti szocialisták Angliában is erősen tevékenykednek.** A „Manchester Guardian” írja, hogy a nemzeti szocialisták erős tevékenységbe kezdtek Angliában és az intenzív propaganda érdekében meghívták előadás tartására az NSDAP politikai vezetőjét dr. Gross is. Az előadáson 500 német vett részt, főleg női házialkalmazottak, pincérek, de voltak közöttük kereskedők és iparosok is. Dr. Gross és a londoni náci vezető dr. Benét, „Heil Hitlerrel” köszöntötték. Dr. Benét tolmácsolta Hoesch londoni nagykövét üdvözlését és Bismarck első követségi tanácsos jókívánságait. Dr. Gross mérsékelt igyekezett magát Londonban. „A fajiság nem azonos az antiszemizmussal. Csak véletlen, hogy Németországban a zsidók az idegenfajjuk, de lehetnek volna kínaiak, vagy négerak is. A Harmadik Birodalom nem veszi el a zsidók egzisztenciális életlehetőségeit. Ha fajvédelemnek voltak is áldozatai, azt el kellett az illetőknek szenvedni és nem lehetett elkerülni, ha azt akarjuk, hogy a jövő generáció boldog legyen”.

— **Arab Agency alakul.** Arab politikai körökben nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy Jewish Agency mintájára egy legfelsőbb arab tanácsot létesítsenek, az arab érdekek hathatós védelmére. Bizonyos arab körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a mozgalomnak és remélik, hogy az arabok közötti elemtéteket sikerülni fog kiküszöbölni.

SZÖVET

szükségletét szerezzé be bizalommal

HAVAS & GRÜNFELD

posztónagyáruházában

Oradea, Piața Regina Maria 1

ENGROS! DETAIL!

Legfinomabb minőségűek!
Legolcsóbb árak!

PALESZTINA

Tel-Aviv és Haifa között két újabb napi vonatpárt állítottak fel a forgalomba, mivel a menetrend összeállításakor nem számítottak a forgalom ily gyors erősödésére.

Külön bizottság alakult, amely Szíriával folytatja a kereskedelmi tárgyalásokat, ebbe két zsidót és két arabot neveztek be.

A tel-avivi városi tanács elhatározta, hogy a város legnagyobb középiskoláját Bialikról fogják elnevezni.

A palesztinai államvasutak hivatalos jelentése szerint a múlt évben a bevétel 727.106 font volt. 2 millió utast szállítottak és egy millió tonna teherárut. A teheráru egyharmada építési anyag volt.

A PLDC. 75.000 fontos új kibocsájtású kölcsönét kétszeresen tuljegyzték. A sikerre fel elhatározták újabb 75.000 fontos kölcsön kibocsájtását.

Egy kábelgyár Haifában, amelyet német menekült zsidók alapítottak 25.000 font alaptőkével, augusztusban megkezdte működését.

200.000 font tőkével új társaság alakult, a palesztinai olajtermelés intenzívebb kihasználására.

A Histadrut mezőgazdasági tanács 60 delegátus jelenlétében ülést tartott, amelyen elhatározták újabb 3000 zsidó munkásnak a narancsültetvényeken való foglalkoztatását. A tanács előtt Hat-feld megbízott előadást tartott, amelyben újabb települések tervét adta elő. 2600 család letelepülését tervezik 34 olyan pontján az országnak, amelyen már vannak kolóniák. A szükséges összeget részben gyűjtéssel, másrészt kölcsönrel akarják fedezni. A kétéves tervhez 350.000 fontra van szükség.

Achi Meir, Yevint és Dvir-től, akik palesztinai állampolgárok, illojális magaviseletük miatt állampolgárságukat megvonták. Ezt a rendelkezést most felfüggesztették azzal a feltétellel, hogy semmiféle összeitkőzésbe nem jutnak a polgári hatóságokkal és a rendőrséggel.

Tel-Avivban 10 embert letartóztattak, akik egy cipőüzlet bejáratát elállták, amiért az nem tartott belföldi gyártmányokat. A letartóztatottakat rövid fogvatarás után szabálábra helyezték, amit a közönség nagy örömmel üdvözölt.

Herzliában és másutt is a hatóság eltávolította azokat a plakátokat, amelyek olyan parcellák eladását hirdetik, amelyeket még nem foglaltak el. Ez az intézkedés a spekuláció megakadályozása érdekében történt.

Sir Artur Wachoupe meglátogatta a Vadi Havarit kolóniát. Giwat Chaimban, Mose Shertok fogadta, aki közölte a főkormányzóval, hogy 500 család mostanában telepedett le ott és 300 kiköltöztetése folyamatban van.

Április és május havában 2000 új elektromos árammal ellátott jégszekrényt adtak el, főleg magánháztartások részére.

A szyriai határon a francia hatóságok letartóztattak 12 zsidót, akik papirok nélkül akarták a palesztinai határt átlépni.

Sir Artur Wachoupe kormányzó elvállalta az 1936. év tavaszán megtartandó tel-avivi Levante vásár fővédnökségét.

Egyiptommal a kereskedelmi tárgyalások újra felvették a palesztinai ipar export érdekében. A bizottság kormányhivatalnokokból és 3-3 zsidóból és arabból áll.

A jeruzsálemi hitközség beadványt intézett a districthez, amelyben kéri, hogy a Ras-El-Ejn-ből induló új vízvezeték vizét ne számítsák drágán, legfeljebb 40 mils legyen, per kubikméter.

Olaszországi nagyobb városokkal rádió telefon összeköttetés indult meg Palesztinából.

A palesztinai kormány engedélyt kapott a gyarmatügyi minisztériumtól, hogy a luddi repülőtér kibővítéséhez szükséges területeket megvásárolhassa. Azt tervezik, hogy a luddi repülőtér bekerítik és utakat építenek hozzá a közeli főbb utvonalakról.

Jeruzsálemi új utak építésére a kormányzat újabb 27.000 fontot folyósított.

A jeruzsálemi városi tanács tagjai nem tudtak megegyezni abban, hogy lakbér adót a háztulajdonos, vagy a bérlők fizessék meg. Tekintettel az egyenlő szavazatszámra, a döntést a kormányzat hozza meg.

Semaria Levin halálát követő harmincadik napon gyásznapély volt az elhunyt kiváló férfiú sirjánál, amelyen családja, barátai és a nemzeti intézmények képviselői vettek részt.

Shertok M. a Jewish Agency executive-jának tagja Ammanban időzött, ahol résztvett Emir Abdullah kastélyában egy reggelin.

47 illegális bevándorlót, közöttük keresztényeket és arabokat, akik az ország északi határán szöktek az országba, Safedbe szállították a börtönbe, hogy onnan kitoloncolják őket az országból.

A „Falastin“ arab újság szerint júniusban 317 illegális zsidó bevándorlót fogtak el a syriai határon.

A Jewish Agency újabb 10.000 font kölcsönt nyújtott házépítésre 400 zsidó munkás részére, hogy a narancs-kolóniákon letelepedjenek. Ezzel 30.000 fontra rug az az összeg, amelyet munkások házépítésére utalt ki ebben az évben a Jewish Agency.

A lengyel konzul levelet intézett a jeruzsálemi főrabbinátushoz, amelyben közli, hogy a kormány nem tervezi a vilnai temetőt evakuálni, amint azt néhány héttel ezelőtt híresztelték.

40.000 fontot tesz ki az adrágasági pótlék, amelyet a kormány a hivatalnokoknak ebben az évben kiutalt.

A Keren Kajemet újabb 2000 dunam földet szerzett a P. L. D. C.-től a Misma. Haemekben, hogy ott letelepítse a Kibbuz Hazoreat, amely németországi zsidókból áll és akik másfél évig Ghederában dolgoztak.

Shertok, a politikai osztály vezetője és Ruppin, az executive megbízottja fontos tanácskozást folytattak Johnsonnal, a palesztinai kormány kincstárnokával, a szomszédországokkal való szorosabb kereskedelmi kapcsolatok ügyében.

Klubbot alapítottak Jeruzsálemben azzal a céllal, hogy megfelelően fogadják és ellássák az országba kerülő turistákat.

A Rechobot melletti Schaarajim jemenita kolónián egy kigyó megmárt egy gyermeket, aki néhány nap múlva meghalt.

A tel-avivi egészségügyi hivatal eljárást indított 30 italárusító ellen, akik engedély nélkül árusítottak. Ezzel akarják elejét venni a ragályos betegségek terjedésének.

Obuldaban, a rejtélyes epidémia megszünt. Ez a betegség magas lázzal járt, okát nem tudják. Újabb eset nem fordult elő. Halálozás összesen három volt, amelyek a járvány kezdetén történtek.

Palesztinai ügyvédek szövetsége vizsgálóbizottságot küldött ki a földspekuláció és a földeladások kérdésének tanulmányozására. A bizottságban Tel-Aviv és Jeruzsálem legnevesebb ügyvédei vesznek részt.

Az angol nyelv tanulása az Erecben. Col. J. Wedgwood interpellált az alsóházban és megkérdezte, hogy milyen mértékben történt gondoskodás a palesztinai iskolákban az angol nyelv intenzív oktatása érdekében. Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy az angol megszállás óta minden városi elemi iskolában oktatják az angol nyelvet. Az arab falusi iskolákban csak ott tanítják ahol annak lehetősége s szükségesége fennáll. A zsidó városi iskolákban tanítják az angolt, viszont a kolóniák iskoláiban — kevés kivétellel — nem tanítják.

Hudson, főpostaigazgató fogadta a haifai kereskedelmi kamara delegációját, amely előterjesztette a postára, telefonra és táviróforgalomra vonatkozó panaszokat. A rendetlen kézbesítésre panaszoktak, meg, hogy táviratokat éjjel nem vesznek fel és a külfölddel való telefoni kapcsolat sokáig tart. A postafőigazgató a panaszokra azt mondotta, hogy mivel a posta kevesebbet fizet mint a magángazdaságban, hiány van képzett munkaerőkben. De bejelentette azt is, hogy rövidesen automata telefonközpontok létesülnek. A delegáció végül csodálkozásának adott kifejezést, hogy amikor a kormánynak fölöslegei vannak, ily nehezen investál lukratív vállalkozásokba.

Sir Arthur Vauchope, palestinaai főkormányzó százharminc zsidó mezőgazdát a mezőgazdasági telepek és intézetek képviselőivel dezsónére hívott meg, hogy ez uton fejezi ki köszönetét a vendéglátásért és szívélyességért, amelyben a zsidó kolóniák részesítették, amikor a főkormányzó meglátogatta őket. A meghívottak névsorát a Jewish Agency állította össze.

Fűző és melltartó különlegességek
FUCHS MANCI fűzőszalonjában

Oradea, P. Mihai Viteazul 11-a
(Ullmann-palota)

Orient Express néven új német napilap indult Tel-Avivban. A német bevándorlók vezetői tiltakoztak az ellen, hogy német nyelvű zsidó lap jelenjék meg az országban. A tiltakozás nagyszerű hatással volt a palesztinai jisuora. Annak jele ez, hogy a német hangadó körök az ország többi zsidói között való teljes beolvadás mellett vannak. A Hitachdut Ole Germania nyilatkozatában megindokolja, hogy az Orient Express kiadói mi indította a lap kiadására és mi az oka, hogy annak beállítására érdekében történtek lépések. Remélik, hogy csak átmeneti ez a német nyelven való lapkiadás, mivel a hebraizáció olyan léptekkel halad előre, hogy ma holnap minden német bevándorolt ismerni fogja és írásban és szóban, csak „atyáink nyelvét“ fogják használni és akkor megszűnik majd a német lap szükségessége.

A Waad Leumi egy londoni magánbankkal tárgyal 130.000 fontos kölcsön felvétele tárgyában, amely kölcsönből új iskolaépületeket emelnének. A kölcsön kamatláb 4 és fél százalék volna. A kölcsönt 25 éven át törlesztenék. Egyidejűleg tárgyalnak a kormánnyal is, hogy a kölcsön felvételét engedélyezze.

Az „Orient Agentur“ jelenti Londonból, hogy az angol kormánykörök véleménye a Legislative Council ügyében némileg megváltozott. A kérdést csak az esetben fogják tovább feszegetni, ha a nemzetközi helyzet egy kissé tisztázódott. Közben csak a városi hatóságok és tanácsok kompetenciáját fogják kisebb mértékben kibővíteni. Információk szerint, a legközelebb szabadságra utazó főkormányzó Londonban ilyen értelmű utasításokat fog kapni. Egyre tulzó arab lapok szerint a brit kormány véleménye a Legislative Council ügyében nem változott.

Zsidó társaság alakult Lengyelország, Belgium és Palesztina közötti teheráru-forgalom előmozdítására. A társaság, amelyet görögországi és palesztinai tőkések alapítottak, norvég hajókat bérelt ebből a célból. Azt tervezik, hogy amikor úgy látják majd hogy eléggé megnövekedett a forgalom, néhány hajót is vásárolnak.

A „New-York Times“ jelentése szerint a volt palesztinai polgármestert Ragheb Bey Nashasibit fogadta a főkormányzó és meghallgatta jelentését a Council ügyében. A kormány sajtószolgálatának információi szeint ez a találkozás sem nem cáfolható sem nem igazolható.

A transjordáni helyzet

A „Times“ hiszabb cikket közöl transjordániai levelezőjétől. A cikkben összehasonlítja Transjordánia helyzetét a palesztinával. Eddig legfőbb törekvése az volt a kormánynak, hogy a rendet biztosítsa és a földeladásokat szabályozza. Jelenleg legfőbb kérdés, a gazdasági helyzet feljavítása. Mióta a gépek és erőjárművek szaporodtak az országban, a tevéforgalom lecsökkent. A tevék árcsökkenése nagy károkat okozott. Míg 1930-ban 30.000 tevé volt az országban, addig most nincs több mint 13.000. A szegénység oly nagy, hogy egyes vidékeken az arab parasztság nem tudja az adókat sem fizetni. A kormánynak nagy nehézségeket okoz a költségvetés egyensúlyban tartása. Idegen tőkét, főleg zsidót nem mernek beengedni, mert — „a fejlődést zavarná“. Angol zsidó lapok kiemelik a hiradás kétlakosságát. Előbb azt írja a cikk, hogy teljesen tönkre van menve a gazdasági élet, később pedig, hogy a fejlődés lassu menetét nem akarják zavarni. Az igazság ezzel szemben az, hogy amikor 1931-ben a cionisták nagyobb földterületet vettek, a vételi szerződést az angol kormány nem hagyta jóvá. Holott a palesztinai fejlődéssel párhuzamosan Transjordániában is megkezdődött volna az egészséges fejlődés folyamata. És igazság az is, hogy mikor már az éhhalál előt áll a transjordániai arab, egy kis kenyérkereseti lehetőségért Palesztinába szökik át, mert ott hiány van munkáskezekben. Az angol kormány ebbeli kétszínű politikája nagy ártalmára van a zsidóságnak.

3000 zsidó munkás megy ki a városokból a kolóniákba

A Histadrut mezőgazdasági szekciója közli, hogy a zsidó kolóniákban foglalkoztatott munkásoknak csak egyharmada zsidó. Gyors akciót kellene keresztülvinni, hogy 3000 városi munkás kerüljön ki minél előbb kolóniákra. Sajnos nagy akadály az ennek az, hogy nagy a hiány olcsó és hygenikus lakásokban, az egyes kolóniákban. A Histadrut felkérte a Jewish Agencyt, hogy mielőbb gondoskodjék lakások építéséről, amelyben legalább 300 ember lehet elhelyezni.

Nyolc illegális bevándorlót, akik Törökországból jöttek, letartóztattak Jeruzsálemben. A kihallgatások legfőbb célja, hogy a szyriai-palesztinai határon levő árnyer-csempészeket leleplezzék. Mostanig több mint száz ilyen embercsempész nevére tudta meg a rendőrség.

Társaság alakult a palesztinai petroleum-kereskedelem előmozdítására

Az Agricultur et Building Bank Ltd. igazgatójának Jawetznek kezdeményezésére egy petroleummal foglalkozó társaság alakult. Alapítói: Jawetz, Gredinger, Popp, Iluwim, Z. Jacobssohn és M. Chanin. A lejegyzett alaptőke 200.000 font, amiből eddig 40.000 fontot befizettek. Az új alakulat szükségessége abban mutatkozik, hogy az ország petroleumkereskedelmét eddig külföldi vállalatok megbízottai végezték. Az új társaság intenzív importkereskedelmet akar folytatni és az országban jól megszervezett petroleum-elosztást megszervezni. Októberben megindul az üzlet és a társaság 100.000 fontra egészíti ki az eddigi befizetést.

A Hule koncesszió munkálatai

Megbízható helyek információi szerint a Hule-vidék kiszáritását a koncesszió tulajdonos Palestina Land Development Company nem kezdhette meg, mert még nem hozta fel az ehhez szükséges nagy összeget. Hosszas tárgyalás után sikerült elérni, hogy a Keren Kajemet Lejisrael és az EMICA (Emergency Found és az Ica együtt) mint egyenrangú partnerek együttesen investálnak a szükséges 500.000 font költséget. Értesülés szerint azonban az EMICA nem akar belemenni mindaddig, amíg pontosan nem tudja a várható költségeket. Ezért megbízták a Rendel, Palmer és Tritton londoni céget, hogy készítsen egy pontos kiszáritási tervet. A vállalat mérnökei palesztinai földmérők és munkások segítségével megkezdte a munkálatokat, amelyek ez év végéig fognak tartani. Ez a londoni vállalat építette a haifai kikötőt is.

Légi járat Palesztina és Románia között

A Palesztina és Románia közötti posta és személyforgalom szempontjából rendkívüli jelentőségű megbeszélések indulnak meg rövid időn belül Bucurestiben. Caramfil légügyi államtitkár most kezdi meg a tárgyalásokat a Palesztina-kormánnyal, Palesztina és Románia közötti légi járat létesítése céljából. A légi járat felállításának igen nagy jelentősége van a két ország közötti forgalom szempontjából. Romániából a postahajók lassu járata miatt, egy hét alatt érkeznek csak levelek Palesztinába. A légi járat felállításával a posta 24 óra alatt jutna el Palesztinába és ugyanannyi idő alatt Palesztinából Romániába.

Jelentősen megkönnyíti a személyforgalmat is a felállítandó légi járat, mely olcsón és rövid útvonalon, csak Törökországot érintve, tenné meg az utat a két ország között.

Előrehaladt

idény miatt a nyári szövetek

árait

mélyen leszállítottuk

Katz Testvérek

Posztóáruháza

Sas-palota

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

(Oradea mellett)

Románia Pöstyénje

49 C hőfoku naponta 19 millió liter vizet adó kénes, rádiumos hévvíz forrás. Mindenféle reumatikus bántalmak, valamint nőbetegségek ellen páratlan gyógyhatásu.

ujonnan berendezett iszapfürdők, iszappakolások, mórfürdők és mesterséges szénsavas fürdők, állandó orvosi felügyelet mellett.

Olcsó!

I. oszt. teljes pensió (szálloda, fürdő és háromszori étkezés)

Június és szept. hónapban Lei 200 naponta

Július és Auguszt. „ „ 240

II. oszt. pensió napi 100 Lei!

Gyermekek pensiója napi 100 lei!

Egész éven át nyitva! 50 %-os vasúti kedvezmény egész éven át érvényes. Különböző szórakozások: Szabadtűz, Tennisz, Tánc, Könyvtár

Az erdélyi VI-ik országgrészi mizrachi konferencia áthelyezte székhelyét Oradeara

Uj vezetőség a szervezet élén.

Vasárnap július 21-én délelőtt 11 órakor kezdődött Oradeán, a Kereskedelmi Csarnok egyik termében az erdélyi Mizrachi konferenciája. 71 delegátussal képviseltették magukat az erdélyi mizrachisták, különböző városokból, de az oradeai zsidóság nagy tömegei is feszült figyelemmel hallgatták a tárgyalások menetét. Rav Fischmann, mint a jeruzsálemi központ kiküldöttje vett részt a tanácskozásokon.

A konferencia legfontosabb problémái az utóbbi években stagnációt mutató mizrachi mozgalom újraélesztése, ennek kapcsán olyan vezetőséget állítani az élre, amelyben kellő erély és akarat van, hogy a mai idők követelményeinek megfelelő lendülettel álljon a mizrachi mozgalom élére. Kétszeresen fontos ez ma, amikor a palesztinai építő munka a vallásos cionista zsidóságra súlyos felelősséget ró, részben a kellő emberanyag kiválasztásánál, másrészt az ottani zsidó közélet vallásosabbá tétele szempontjából. Fontosnak látszott a megfelelő aktív központ megteremtése, annál is inkább, mivel a sighet-i mizrachi központ teljesen inaktívá vált és az ifjusági szervezet központja mindkét szervezet nevében olyan irányzatos követett, amely messze eltért az erdélyi mizrachisták zömének felfogásától.

A konferencia elementáris erővel nyilatkozott meg a Mizrachi Világszervezet jobbszárnya mellett, amelynek irányítója Rav L. Fischmann és amely nem ismer megalkuvást a Tóra és meszora tekintetében és jótányit sem enged a hamisítatlan vallásos építő munka követeléséből. Nem enged baloldali felfogást hozzáilleszteni ama elvekhez, amellyel a Mizrachi további történelmi láncolata akar lenni az igazi ősi tradícióknak.

A konferenciát Leichter Márton, mint a sighet-i központ vezetője nyitotta meg és üdvözölte az illusztris vendéget, Rav Fischmann, valamint a megjelent delegátusokat: majd hosszabb beszédben indokolta, hogy miért nem tudott a sighet-i központ megfelelő eredményeket elérni és végül rámutatott arra, hogy a sighet-i ifjusági Ceiré Mizrachi központ teljesen egyedül és saját felelősségére végezte azokat a feladatokat is, amelyekkel tulajdonképpen a Mizrachi szervezetnek kellett volna végezni.

Utána Kesztenbaum Miksa a mizrachi helyi csoport, Just Mosé a Ceiré Mizrachi ifjuság nevében, Dr. Markovits Ignác a Zs. N. Sz., Dr. Bárdos Imre az Alapok nevében üdvözölték a konferenciát.

Általános figyelem közepette tartotta meg ezután Rav Fischmann több mint egyórás gyönyörűen felépített beszédét, amelyet a jelenlévő közönség a legnagyobb figyelemmel hallgatott végig. Rav Fischmann a Központ üdvözlését tolmácsolta és átdásolta a konferencia munkájára. Taglalja a Mizrachi szervezetnek helyzetét a cionista világszervezetben és hangsúlyozza, hogy a nemzetközi alapon álló vallásos zsidók nem hajlandók kivonulni a világszervezetből, még ha az a túlzó baloldali pártok kedvére is volna. Mi mizrachisták vagyunk — mondja Rav Fischmann — a cionista eszme legigazibb zászlóhordozói és tőlünk és belőlünk indult ki a mozgalom. Mi maradunk a szervezetben legfeljebb azok menjenek ki, akik megtagadják a cionista lényegét. Visszaemlékezéseket mond el Herzl Tivadarról, akivel szoros baráti kapcsolat fűzte. Míg a revizionisták a Jordán mindkét partjának megszerzését vitték programjukba, addig mi Sinait is beakarjuk és befoglalni a Szent

füldre, mert nekünk nem úgy mint a Histadrutnak, csupán „Erec, Palesztina, ahogy ők nevezik, hanem Erec Jiszroel, amely csak addig bír értékkel a zsidó jövő szempontjából, amíg a tradíciók hűségese öröke lesz. Szeretem a cionistákat és szeretem a chasidokat és nekünk al hamismor kell álljunk a világszervezetben, nehogy a vallásos zsidóság érdekei csorbát szenvedjenek.

A luzerni kongresszuson nagyvonalú helyzetet vesz a mizrachinak, hiszen bennünk sok helyről támadnak és rossz szemmel néznek, azért mert mi hittel és keményen valljuk, hogy csakis a történelmi hagyományok alapján, az ősi tradíciók szellemében lehet a zsidó országot felépíteni. Mi nem klasszifikálunk és a zsidóság minden rétegét akarjuk az építés munkájában látni, addig a mai Hitachdut vezetőség csakis vallástalan zsidóknak iuttat cserifikátokat. Valahogy úgy érezzük, hogy képesítést jelent a cserifikát megszerzése, ha valaki negligálja a vallás törvényeit. Ennek meg kell szűnni és ez az egyik legfontosabb mizrachi feladat.

Erős kritika tárgyává teszi, hogy a legutóbbi világkongresszuson az erdélyi klall delegátusok a mizrachi ellen szavaztak. Türeteti az erdélyi zsidóság azt, hogy a palesztinai klall és Hitachdut iskolákban az erdélyi vallásos szellemmel ellentétes nevelést adjanak? Gondtehetően megy a kongresszus el, de remélni lehet, hogy az utolsó pillanatban mindenki összefog a további harmonikus építő munka érdekében és Palesztinára felépül a Tóra hagyományai alapján.

A nagysikerű beszéd után a délelőtti tanácskozás véget ért. Hódoló táviratokat küldtek a királynak, majd utána Herzl halála évfordulójának méltatása mellett emlékre elrecitálják az El-molé-rachim-ot. Ezután elnök előterjesztésére megválasztják a konferencia elnökségét: Mittelman Jakab (Oradea), dr. Glazer Izsák (Cluj), dr. Fejes Lajos (Satumare), Klein Ábrahám Márton (Sighet), Eppler Jakab (Timisoara) személyében, míg az állandó választmány elnökének: Wasserstrom Sándort választják meg. A konferencia jegyzői: Reichmann Márton (Satumare) és Stern József (Timisoara) lettek.

A kora délutáni órákban az állandó választmány gyűlése után megkezdődött a sighet-i jelentés alapján az általános vita, amelynek során Kesztenbaum Miksa, Friedmann Ármán oradeai delegátusok javaslatára alapján napirendi vita fejlődik ki, majd pedig Just Mosé az ifjuság vezetője intéz heves támadást a sighet-i központ ellen és rámutat arra, hogy a sighet-i központban néhány ifjusági vezető által történt irányítás nem teszi az erdélyi vallásos alapon álló ifjuság felfogását. Támadja a vezetőket, amiért az ifjuságot eltéríteni igyekeznek ama nemes célkitűzéstől, amelyet az igazi mizrachizmus hivatott képviselni. Klein Éliáhu (Cluj) védelmébe veszi a sighet-i központot, mire az ifjuság képviselői tiltakoznak az ellen, hogy nevükben beszéljen. Stern Ábrahám (Sighet) a sighet-i központot támadja, mert hamis vágyára vezette a mozgalmat és általános felháborodás között jelenti ki, hogy Izrael Albert a sighet-i országos ifjusági mizrachi szervezet elnöke a szervezet pénzén „Aufgang” címen egy baloldali lapot ad ki, amely ahelyett, hogy a mozgalom érdekében bármit is tenne, romboló erővel mételezi meg az ifjuság lelkét. Moskovits Mór (Borsa) nagyhatású beszédben ítéli el azokat a veszélyes és a mozgalomra diszkreditáló tevé-

utakat, amelyen a sighet-i központ jár. Az az ideológia, amelyet Sighet képvisel ifjuságunk teljes elvesztését jelentheti, ha annak idejekorán elejét nem vesszük. Mihály Aladar (Oradea) szintén súlyos szavakban teszi kritika tárgyává a sighet-i vezetést és részletesen indokolja azokat a támadásokat, amelyeket az ifjuság nagyrésze a konferenciát megelőzőleg is, intézett a mai ifjusági vezetők ellen, akik nem állanak és nem álltak hivatásuk magaslatán. Dr. Fejes Lajos javaslatára a konferencia úgy határoz, hogy az alapszabályok megfelelő elkészítésével, a megválasztandó új vezetőséget bizza meg. Róth Albert (Oradea) és Moskovits Hersch (Borsa, utóbbi egy 15 éves ifjú, gyönyörű héber nyelven) tartottak ezután referátumokat.

Az állandó választmány javaslatára

a konferencia a központ székhelyét Oradeára teszi át

és egyben kiküld egy bizottságot, amely a vezetőség megválasztására tesz proppozíciót. A választási bizottság javaslatára a konferencia az országos Mizrachi exekutívét a következő tagokból állította össze: Nusbaum Sámuel elnöke alatt: Mittelman Jakab, Kesztenbaum Miksa, Wasserstrom Sándor, Friedmann Ármán, Goldstein Mór, Róth Albert, Just Mosé és Mózes Áron. Az országos szervezet jogtanácsosa: dr. Stern László. A konferencia, a késő éjszakai órákban a Hatikvah hangjai mellett végződött. Egyidejűleg megválasztották az országos nagyválasztmányt is, amelynek névsorát legközelebbi számunkban közöljük.

A palesztinai utazási mánia

Hiába, furcsa faj vagyunk. A „Davar” című palesztinai lap keservesen kirohan azok ellen, akiknek anyagi helyzete megengedi, hogy a palesztinai forró nyár ellen külföld hűvösségében keressenek menedéket. A jó módú, de még a kevésbé jómódú zsidó is ottagyja jól prosperáló vállalkozását és elindul az óceánjárókkal, hogy Európában költse el azt, amit ott keres. Egy új folymat ez, amelyet a prosperitás indított meg. Nem elég, hogy erősen passzív Palesztina külkereskedelmi mérlege, a mi gazdag zsidaink jövedelmük egy részét külföldön költik el. Ahelyett, hogy a megkeresett pénzt otthon költené el és ezáltal bent cirkulálna a minden pénzre szomjas kis országban, cseh, olasz, esetleg angol, vagy francia és svéd fürdőhelyek és üdülők nyelik el a palesztinai munkás kiizadt pénzét. Minek ez? Hogy az ifjuság lássa ezt és „okulion”? Lásd, hogy a szülők és mások, akikre feltekint, mennyire elhanyagolják azt, amit „nemzeti kötelességnek”, ismer az egész világ? Hát jó példa ez? Lehet-e ebből hasznos hozó, okulást magában rejtő következmény? Minek menni a fjordokhoz, amikor a Líbanon csucsaai felé örök hó van. Minek menni el, amikor üdülést, boldogságot jelenthet egy palesztinai pihenés is, még annak is, aki ott dolgozik egész éven át. Mondjuk azt, hogy Európából hozott zsidó betegség ez. Higyjük el, hogy a Berchtesgaden sétányai után vágyódó német-zsidó affektáció? Vagy a nehéz libazsiros európai kosztion meghozott zsidók nosztalgiaja a karlsbadi Srudel forrás után? Akárhogy is, akármint is — nincsen jól. A jómóduaknak, a gazdagoknak kell előljárni a jövedélével. Így nincsen rendjén. A zsidó pénznek ott kell maradni az országban. Nekünk nincs ehhez kellő szavunk. De van a „Davar”, -nak. Meg a többi lapnak. És lesz a palesztinai dolgozó közvéleménynek. Van hazád zsidó — ne vidd másfelé a pénzt! Nem nyújthat annyit a legszebb norvég fjord sem, amely háborog, mint a megnyugvó kötelességét hiven teljesítő zsidó nyugodt lelkiismerete. A lelkiismeret ne háborogjon — ez a fontos. És ehhez tudatosított kötelességteljesítés kell. Ami még ott egy kissé hiányzik. De nem baj... meg lesz az is... idővel...

Hétről-hétre

London. Sir Herbert Samuel elnökletével július havában, a londoni egyetemen a Shoci of Orient Studies-en Maimonides ünnepe lesz az évforduló alkalmából.

Santiago (Chile.) Az itteni egyetemen, a héber nyelvnek tanszéket állítanak fel, amelyre egy kiváló hebraistát fognak meghívni.

New-York. Milwaukee város zsidó szervezetei elhatározták, hogy öt év alatt 50.000 dollárt fognak összegyűjteni, egy földterület vásárlására Palesztinában. Ezen a területen egy kolóniát alapítanak, amelynek neve „Nachlat Milwaukee” lesz és 60 családot fognak letelepíteni rajta.

Berlin. A napokban hunyt el 75 éves korában a heidelbergi egyetem egykori híres tanára dr. Otto Gradewitz, aki római jog kiváló ismerője volt. Mint zsidó születet, később elhagyta ősei hitét.

Lodz. Miután a 16 tagból álló tanácsot feloszlatták, mert azok állandóan teletjesezen verekedtek, egy új tanácsot neveztek ki, amelynek 11 nemzeti demokrata, 2 zsidó és 3 más pártbeli tagja van.

Páris. Henry Bergson megengedte, hogy „Erkölcs és vallás” című nagy művét angol nyelven kiadják. Tekintettel arra, hogy Bergson csak azokon a nyelveken enged meg művei fordítását, amelyet maga is bír, a lengyel nyelven való kiadás jogát nem engedélyezte. Az angol nyelvű kiadás felülvizsgálata Bergson magas korára való tekintettel eltart egy évig és 1936-ban kerül rá a sor.

Kowno. Vesliniky nevű kereskedelmi és ipari szervezet kérvényt adott be a kormányhoz, amelyben azt kéri, hogy tiltsa meg a zsidók szombati üzleti szünetjét. Kérésüket azzal indokolják, hogy a falusi lakosság nem tud a városba jönni szombaton, hogy bevásárlásait eszközölje, mivel tudja, hogy a zsidó üzletek zárva vannak. Ennek következménye azután az is, hogy ezen a napon a nem zsidó üzleteknek sincs vevőjük. — A napokban halt meg a kownoi rabbinátus legidősebb tagja, Smul Rudne rabbi, aki mint nagy tudós volt ismert a zsidó világban.

Palesztinában élő török zsidók szövetséget alakítottak, mely a Törökországban élő zsidók helyzetével kíván foglalkozni. A szövetség meg akarja könnyíteni a törökországi zsidók kivándorlását Palesztinába.

A palesztinai rádió-állomás november végén kezdi meg működését és napi öt órán át ad programot.

Sosana Persitz, a tel-avivi városi tanács nőtagja, aki a város nevelésügyi osztályának vezetője volt eddig, lemondott tisztségéről és a városi tanács ezt el is fogadta. Persitz aszony azért mondott le, miután a város nem bocsátotta rendelkezésére azt az összeget, amelyet sükségesnek tartott az iskolák kiépítéséhez. A nevelésügyi osztály vezetését az októberre kitűzött tanácsválasztásokig Rokach helyettes polgármester fogja ellátni.

A „Noár Haoved” (munkás ifjuság) ötven tagja egy hónapra az emek kolóniákra megy, hogy segítsen a szőlőszedésnél. A tel-avivi városi tanácsnál megjelent egy delegáció, amelyben a munkásszervezet tel-avivi iskoláit látogató gyermekek szülei vettek részt és kérték, hogy a város járuljon hozzá a munkásiskolák fenntartásához, mint ahogy az összes többi intézményeket is támogatja. A tel-avivi munkásiskolákba hatszáz gyermek jár. A város még nem válaszolt a szülők kérésére.

A „Meraat el Shark” című arab újság erősen kritizálja az új jeruzsálemi polgármestert által alapított arab reformpárt programját, amely azt követeli, hogy a hivatalnoki karban proporcionálisan nevezzenek ki tisztviselőket. A lap szerint ez a követelés szöges ellentétben van azzal, amit az arab konferencia annak idején elhatározott. Ha dr. Khaldi polgármester terve sikerülne, akkor a folyton fokozódó zsidó bevándorlás folytán rövidesen elkövetkezhetik az idő, amikor a zsidó hivatalnoki kar többségben volna. Azt akarja talán a polgármester, hogy valóban a zsidó állam valósuljon meg és nem tudja, hogy ezzel elárulja az arab állam gondolatát?

Az Agudasz Jiszroel most lefolytatott konferenciája azt a határozatot hozta hogy tiltakozik a Legislative Council ellen és minden erejével támogatásra kéri fel a kormány hatóságokat a palesztinai kolonizációt illetően. Tiltakozott még a konferencia a rab-bivevándorlások korlátozása ellen és határozatba ment át az is, hogy a Keren Hajisuvot kiépítik, hogy minél több agudista kerüljön az országba. Tel-Avivban egyidejűleg száz delegátusnő és vendégek jelenlétében megalakult a Bross Agudasz Jiszroel is, akik elhatározták, hogy az ország asszonyait beszervezik egy agudista asszony-szervezetbe.

A jeruzsálemi kormány megbizta Keith Roach őrnagyot, hogy látogassa meg a nagybeteg Kook főrabbit és fejezze ki a főkormányzó jókívánságait, mielőbbi felgyógyulása érdekében. A grand-rabbi állapota még mindég aggodalomra ad okot.

A Jewish Agency bevándorlási osztályának vezetője Jisrahak Grünbaum legutóbbi varsói tartózkodása alkalmából kijelentette, hogy 1936. tavaszától kezdve senki sem kap majd csertifikátot, aki nem beszéli a héber nyelvet és nem lesz eléggé alkalmas a felépítés munkájában való részvételre.

300 új házat építenek Tel-Aviv déli részén, ahol munkásnegyed épül. A Hypotheka bank 85.000 font kölcsönt szavazott meg erre a célra. A munkások maguk fogják adni a még hiányzó 35.000 fontot. Az utakat már megépítették az új negyeden és a házak építése is megkezdődött. A Lodzia textilgyár az új negyedre költözik. Számos más gyár is oda akar átköltözni. Ez újabb zsidó települést jelent Jaffa másik oldalán.

A Histadrut új társaságot jegyzett be a kormánytól „Solél Boneh” név alatt, ami tulajdonképpen az 1927-ben likvidált közmunkaiügyi központ felújítását jelenti. Ház és utépítéseket fog vállalni. A társaság alaptőkéje 15.000 font. Legújabb jelentés szerint a „Solél Boneh” hétezer font értékben utépítésre kapott megbízást a kormánytól Raanah és Tel-Mond mellett. Ezek a munkálatok több mint 100 munkást fognak foglalkoztatni.

Jégszekrények,

minden nagyságban legolcsóbb áron **Standard vasbútor-gyár**, Str. Aurel Lázár 10. (Fogházmuhely)

Tözsdejelentés

Az oradeai terménytözsde hivatalos jelentése július 23-áról.

Új buza 77 kg-os	345
Új repce	430
Bánáti tengeri	265
Oradeai tengeri	300
Új ápa	225
Rozs	225
O-zab	320
0-ás liszt 690, kenyérliszt 630, korpá	220,
tökmag 450, napraforgómag 300	Arak per
100 kg. értendők ab Oradea.	

Zsidó humor

OKOS FELELET.

Egy hittani vizsgán a hittanár a következő kérdést adja fel egy kilenc éves leánynak: „Mond meg gyermekem, hogy hol lakik a jó Isten és egy almát kapsz tőlem ajándékba.” A kis leány félénken feleli: „Tessék megmondani Tanár ur, hogy hol nincs a jó Isten és én két almát adok a Tanárnak.”

A MAZKIR.

„Csodálatos” jegyezte meg valaki a templomban, „hogy N. N. aki csak névleg zsidó, sohasem mulasztja el a mazkir-imánál való megjelenést!” „Ez azt bizonyítja”, — válaszolt egy lengyel zsidó, aki szintén jelen volt a templomban, „hogy ez az ur jobban fél meghalt szüleitől, mint az élő Istentől.”

NAGYON SOK A CSAPAS.

Egy ámbháarec egyszer szédert rendezett. Az egyiptomi hét csapásnál a könyvkötő egy idegen lapot fűzött a hagadához, mely a bünbánati napra szóló bűnök felsorolását tartalmazta: usámnu, bugádnu sub. Ekkor azt kérde a fia: „Apám, miért van az ideén több csapásunk, mint más évben?” Az apa így felelt: „Mert az ideén szökőévünk van.”

KESERŰ SZILVÓRIUM.

Brandes megkérdezi egy barátját, nem tudja, hogyan kell keserű szilvóriumot készíteni?

— Nagyon egyszerűen — hangzik a felelet — veszel ürmöt és belécszed a szilvóriumba, benne hagyod néhány napig és kész.

— Nagyon okos vagy — válaszolt Brandes — hiszem épp az volt az én kérdésem: hogyan lehet szilvóriumot békében hagyni néhány napig.

JO TANACS.

Brandes bement egyszer egy koreszmájába és rendelt egy pohár sört. Mikor megnézte, látja, hogy félig hab. Brandes odahívja a koreszmárost és előadja, hogy tudna neki egy jó tanácsot adni, amelyből kifolyólag kétszer annyi sört adhatna el, mint eddig és ezért a jó tanácsért csak egy pohár sört kér ingyen.

— Nagyszerű — lelkesedett a koreszmáros és gyorsan hozott még egy pohár sört, amely persze szintén félig hab volt.

— Az én tanácsom nagyon egyszerű — szól Brandes — ezentúl adj minden vendégnek tele pohár sört, ahelyett, hogy félig habbal töltsd meg és akkor éppen kétszer annyi sört fogsz eladni...

A KOLDUS HOZOMANYA.

A koldus leánya menyasszony lett. Másnap a boldog apa eldicsekszik barátjának a családi örömről. „Ki a vőlegény?” kérde az utóbbi. „Egy derék ember”, feleli a koldus. „Es mennyi hozományt adsz leányoddal?” — hangzik a további érdeklődés. „Két országot adok neki”, feleli büszkén a koldus. „egész Osehországot és Morvaországot. Azokat teljesen végigkoldulhatja, mert én nem teszem oda a lábamat.”

NYÁRI VENDÉGLÖBEN.

Két hitsorsos felesége elmentek nvaralni. ők pedig a vendéglöbe mentek ebédelni. Nem ismerték egymást, de a nagy forgalom egy más mellé szoritotta őket. Nagyszerű ebédet borrhavó ad és így szól:

— Osszák el.

Hallja ezt a másik, letesz két leit és így szól:

— Szorozzák meg.

PASZTOR-NYOMDA. ORADEA